

Beretning

om

Det norske arbeiderparti for aaret 1911

Utarbeidet ved sekretæren

Beretning

om

Det norske arbeiderparti for aaret 1911

Utarbeidet ved sekretæren

Centralstyrets beretning.

Maret 1911

blev et kampens aar for arbeiderklassen i Norge. Man hadde længe ventet det, aaret hadde jo alt længe for faat navnet "det kritiske aar 1911". Der var opadgaaende konjunkturer, og da over 300 overenskomster skulde utløpe, var der mange som ventet en forbedring av livsvilkårene — men kunde dette naaes uten kamp?

I juli maaned kom den store lockout, hvor arbeidsgiverne kastet 32,000 mand paa gaten. Jernindustrien hadde 2 maaneder for blit enig om ny overenskomst, men trøds det kom hele jernforbundet med i lockouten. Og dette av hensyn til bergverkerne, som for det væsentligste eies av utenlandske kapitalister.

Det var et overskud paa de norske arbeidere uten jidestykke.

Men arbeiderne gif seirrik ut av kampen. Lockoutbaabenet var virksomhetsløst overfor det samhold, som var i rækkerne.

Maret var ikke valgaar. Men lockouten avjodte mere agitation for socialismen end nogen valgkamp.

Denne kamp, som ledes av Arbeidernes faglige landsorganisation, hadde stor indvirkning paa den politiske bevegelse, idet de av vort parti, som ikke stod midt oppe i kampen, ikke kunde være tilskuere.

Vore partiavdelinger utover landet tok derfor straks arbeidet op. De indsamlet penge til de lockoutede, avholdt

moter og stevner og utfoldet i det hele en rik og gagnlig virksomhet.

I mange av kommunestyrene tok vore folk op forslag om igangsettelse av nødsarbeide for de lockoutede. I Lillestrøm, Nedre Eker, Glemminge, Lillelvedalen, Sarpsborg, Drammen, Rygge blev disse forslag vedtat. Mange andre steder tilliet kommunerne sig imotekommande paa andre maater.

Bed siden av den rike vekst som vort parti stadig har hat, har lockouten været den store vækker for det arbeidende folk til vern om sin klasse. Vi forventer, at stortingsvalget i 1912 vil gi svar paa lockouten av 1911.

Nye samorganisationer.

I Horten er der dannet samorganisation med 3 foreninger, som har tilsluttet sig partiet.

Molde arbeiderparti er stiftet og indmeldt. Likeledes "Brunla kreds", Jarlsberg, hvor der ikke er amtsparti.

Hammerfest arbeiderparti er dannet med 5 foreninger med til sammen 350 medlemmer.

Nye partiforeninger.

Kristiania kommunale hushjelpsfunctionærers forening.

Hattemarkernes forening.

Dofarbeidernes forening.

Kristiania transportarbs. forening.

Holmestrand soc. dem. forening.

Skaanland soc. dem. forening.

Svolvær soc. dem. forening.

Sarstad soc. dem. forening.

De private renovationsarbeideres forening og Kristiania kommunale renholdsverks arbeiderforening er fra 1. septbr. 1911 sammensluttet under navn av Kristiania renovationsarbeideres forening.

Partiet har nu ca. 35,500 medl., hvorav 13,000 i Kristiania.

Utmeldt i aaret.

Kirkenes socialdemokratiske forening og Trøandsjøos arbeiderforening er oppløst grundet manglende tilslutning.

N. O. B.

Verdandiordenen har fra 1904 staat tilsluttet partiet som landsforbund og det har været ordnet slik, at ordenen har indbetalt kontingent til partiet for de loger, som ikke stod tilsluttet de stedlige organisationer.

Denne særstilling fandt man organisationsmæssig jet litet heldig, hvorfor det efter landsstyrets beslutning blev ordnet slik, at de enkelte loger i likhet med partiets øvrige afdelinger er tilsluttet partiet gjennem de lokale samorganisationer i henhold til Lovens paragraf 2, p. 4.

Dr. Eskar Nissen.

Den 4. januar dode partiets formand, dr. Nissen. Det var en stor sorg for partiet at miste ham, for hvem hele det arbeidende folk i bygd og by næret den inderligste hengivenhet.

Vor trofaste ven og kampfælle gif bort; men hans minde vil vi beholde. Hans minde vil aldrig utslettes hos det arbeidende folk i landet.

Centralstyret besluttet sammen med Arb.s jagl. landsorganisation at overtage arrangement og ombestyringer ved hans baalsærd. Samtidig blev det bestemt at staffe en fremtrædende plads for urnen i krematoriet.

Bisættelsen foregik fra Folkets hus søndag den 8. januar. Det blev en

ærefuld dag i partiets historie. I tujensvis var arbeiderne fremmott. Folkets hus store sal var vakfært dekoreret. Det blev en sjelden høitidelighet. Der blev nedlagt mellem 60 og 70 franje fra de forskjellige organisationer. Deriblandt fra broderorganisationerne i Sverige og Danmark.

Paa veien til krematoriet dammet jagforeningerne med sine blomvundue faner æresvakt.

Fru Marie Aslaksrud.

Vort parti har i 1911 ogjaa mistet en av de fremste i partiets kvindebvælgelse. Fru Aslaksrud blev efter i aarekker at ha deltat i arbeiderbevægelsen i 1909 valgt som 1. juppleant til centralstyret og var efter dr. Nissens død rykket op som medlem. Fru Aslaksrud dode i september efter kun jaa dages sygdom. Hun blev under stor deltagelse fra partiets side hijat i krematoriet i Kristiania.

Landsstyret.

Centralstyrets sammenfætning har i aaret været følgende:

Efter dr. Nissens død overtof Chr. S. Rindsten formandsstillingen.

De øvrige medlemmer var:

C. Jevjejen, redaktor,

Martha Tynæs,

Ole C. Lian,

Nich. Hansen,

P. Narve,

J. Borgen som repræsentant fra Arb. jagl. landsorganisation, Magnus Nilsen, sekretær.

Efter dr. Nissens død blev fru Aslaksrud medlem. Ved hendes død rykket 2. juppleant, Kandolf Arnejen, op.

Landsstyrets øvrige medlemmer har været:

A. Buen, Trondhjem,

Alb. Moelau, Smaalenene,

W. Tranmæl, Trondhjem,

Angell Olsen, Bergen,
Torgeir Braa, Drammen,
Johan Gjostein, Stavanger,
Petter Nilsen, Lillehammer,
P. Saltvig, Skien,
K. Hoim, Narvik,
Peder Sorensen, Kristiansand.

Landsstyret har i aaret været jammentaldt til mote væsentlig for at behandle saker vedrørende det ekstraordinære landsmote i paasken.

Centralstyret

har i aaret hat 27 moter, hvor en række saker er behandlet. Desuten et fællesmote med stortingsgruppen, hvor forslag til "lov om adgang for kommuner til at drive handels- og haandverksvirksomhet" har været behandlet.

Til moterne har Andr. Juell ofte været indkaldt, naar styremedlemmer har hat forfald.

*

Som repræsentanter for partiet har A. Juell mott ved Ungdomsforbundets landsmote paa Lillestrøm, Chr. P. Knudsen ved Arbeidsmandsforbundets landsmote i Kristiania og stortingsmand Buen ved kommunalmotet i Nordre Trondhjems amt.

Som partiets repræsentant i Arbeidernes fagl. landsorganisations sekretariat har Magnus Nilsen været valgt. Suppleant E. Nerven.

Agitationen.

1911 har været et agitationsaar. Partiets talere har været vaafærde overalt. Og behovet for at faa gode foredrag ute i foreningerne vokser, saa det har været vanskelig mangen gang for partikontoret at stille alle tilfreds.

Vi nævner her noogen av foredragene, som er avholdt efter partikontorets foranstaltning.

Ola Solberg har besøkt Stemmestad, Veldre, Ballo, Urskog.

M. Tranmæl: Stenfjær.
L. D. Sæbo har været i Ritte-

dal, Borge, Lillestrøm, Jevnaker.
Torgeir Braa: Storen (2 fore-

drag).
Egede-Nissen: Otta (2 fore-

drag).
Andr. Juell: Lillestrøm.

Fru Thues til Urskog og til Besttelemarken paa Stevne, hvor hun holdt 2 foredrag.

Petter Nilsen: Elverum.

A. Buen: Tistedalen, Gjeithus, Sandefjord, Øyggen, samt til kommunalmotet ved Stjordalen som repræsentant for partiet.

Serman Haugerud har gjeftet Hønesfos, Madalsbruk, Holmestrand, Koros, Trondhjem samt Kystbyerne til Bergen med 5 foredrag.

M. Foshaug har holdt 2 foredrag i Skoger, 1 i Nysen.

Ole D. Vian har bl. a. talt i Sandefjord og Tonsberg.

Ole D. Bakke: Bryn og Fet.

Carl Bonnevie har holdt 2 foredrag i Søndre Salten.

Magnus Nilsen har talt i Lillestrøm, Grorud og Njordalen.

I Romsdals amt har Olav Vik vik fortsat agitationen for partiets regning. —

I første kvartal holdt han foredrag paa følgende steder: Raksvaag (Ottero), Misvend (Ottero), Røksdal (Bestnes), Fiksdal (Bestnes), Remmem (Bestnes), Beblungnes, Bjornfjund (nordre) Bjornfjund (søndre), Dna, Sande, Fimo, Stenshavd (Haro) og Myklebort (Haro).

Tilsammen 14 foredrag med ca. 2000 tilhørere. Ved fiskeverret Dna var der 450 tilhørere.

I 2. kvartal holdt han 13 politiske foredrag, derav 3 paa Setnesmoen for soldaterne.

Følgende steder blev besøkt: Eid, Skorgen, Julsand, Hegdal, Torvik, Jerstadbhuden, Heen, Sogge, Drmheien og Buvik.

Tilhorerantallet har været mellem 40 til 170; mens foredragene paa Setnesmoen blev paahørt af 400 op til 700 tilhørere.

3 3. kvartal holdt Øksvik foredrag i Vid, Feksdal, Frostad, Hjelset, Meine, Goddenaf, Sandnes i Roddensfjorden og paa Buvikstranden.

3 4. kvartal holdt han foredrag paa Hustad, Farstad, Aurosen, Malmedalen, Strande, Mjelve, Kæsta, Vaagstrand, Høllandshavn og Watne.

Til sammen har altsaa Øksvik holdt 45 foredrag i Romsdals amt.

Vi haaber der nu blir dannet foreninger deroppe i tilslutning til partiet.

Arbejdernes sagl. landsorganisation vedtog paa sin kongres i 1910 følgende forslag:

“Kongressen bemyndiger sekretariatet til i kongresperioden at udbetale “Det norske arbeiderparti” et beløb af 5000 kroner til agitation blandt landarbejdere og fiskere. Beløpet anvendes efter nærmere konferanse mellem sekretariatet og centralfyret.”

Centralfyret og sekretariatet besluttet efter indstilling af Ole D. Lian og Magnus Nilsen at agitationen det første aar faar følgende plan:

De nordlige landsdele (Magnus Nilsen)	fr. 400
Namdalen	= 100
Ultrondelagen	= 400
Romsdals amt (Øksvik)	= 200
Søndre og Nordre Bergenhus (Angell Olsen)	= 250
Nedenæs, Lister og Mandals, Stabanger amter (Sæbo)	= 400
Bratsberg, Farsberg og Larviks amter (B. Evje m. fl.)	= 250
Hedemarken (B. Karlsen m. fl.)	= 300
Gudbrandsdalen (Gunnstein Andersson)	= 200

fr. 2500

Magnus Nilsen holdt foredrag i Vik og Leirfjorden, Søndre Helgeland. Paa dette sidste sted var man negtet at bruge stolelokalet, hvorfor foredraget blev holdt i en fjøbod. Mødet blev trods det meget vellykket; der var samlet 150 tilhørere. Videre holdtes foredrag i Mosjøen, Storgen i Hemnes, Hemnesberget, Mo i Ranaen og i Bodo.

3 Sulitjelma holdtes møte for 500 tilhørere. 3 Rognan, Saltdalen, holdtes 2 foredrag for fuldt hus.

3 Esvolvær var 300 fremmøtt. Efter foredraget stiftedes en partiaddelesing, den første i Vofoten. 30 tegnet sig som medlemmer. Fra Esvolvær gik turen til Sigerfjord, hvor foredrag holdtes.

3 Sortland holdt Vøsteraalens fredsparti aarsmøte, som sekretæren overbar og overbragte hilsen fra centralfyret. Til foredraget var der fuldt hus. 3 Andenes holdtes 2 foredrag. De sidste foredrag holdtes i Tromsø og Narvik.

Hele agitationsrejsen dernord var vellykket. Der blev holdt 20 foredrag for ca. 5000 tilhørere. 3 en landsdel, hvor folk bor saa spredt, er det meget. Det gror deroppe.

L. D. Sæbos reise.

3 henhold til den af partifontoret opjatte rute avarsejste jeg fra Kristiania lørdag 23. september og begyndte min agitation søndag 24. med to foredrag paa Tromsøen pr. Arendal og Arendals by. Fortsatte saa i Nedenes amt paa følgende steder: Froland, Aamlid, Diestad, Tvedestrand, Grimstad, Kristiansand, Evje, Bygland, Byglandsfjord og Jvøland. 3 Kristiansand holdt jeg fire foredrag, et for partiet, et i socialdemokratisk forening, et med arbejderne ved Evjes raffineringværk i Nalsdalen, hvor forening stiftedes i tilslutning til Norsk arbejdsmandsforbund, og et i N. D. B. “Oscar Nilsen”. Fakt i dette

amt iberegnet Kristiansand og Arendals by 16 foredrag. Dernæst fortsattes i Lister og Mandals amt paa følgende steder: Mosby, Greibstad, Sogne, Rhen, Mandal, Hauggenvik, Mandal (to moter i Mandal by), Bigeland, hvor forening stiftedes i tilslutning til amtspartiet, Farjund og saa min reise til Trælandsfjøs, hvor intet mote var ordnet. Her blev intet mote av. I dette amt holdtes 9 foredrag. Derfra fortsattes i Stavanger amt paa følgende steder: Flekkefjord, hvor partiforening stiftedes i tilslutning til Stavanger amtsarbeiderparti, Moi, Egerjund, Barhaug, Ræsbo, Time, Høiland, Nalgaard, Sandnæs og Koppervik. Studesnæs maatte forbigaaes paa grund av veirhindringer. I Stavanger by holdtes et mote med hermetikarbeiderne og et for partiet. I Haugefjund maatte jeg holde to moter for partiet, et for bakerne og et for hermetikarbeiderne. Falt 16 i dette amt iberegnet Stavanger og Haugefjund. Tilhørerantallet har været for Nedenes amt 1190, for Kristiansand by 238, for Lister og Mandals amt 1065, for Stavanger amt 1355, for Stavanger by 350 og for Haugefjund by 500. Reisen har været fra 22. september, av reisen fra Bergen, til 6. november, hjemkomsten til Bergen. Falt 45 dage, i hvilken tid er holdt 41 foredrag for et tilhørerantal av 4698.

Gudbrandsdalen.

Efter anmodning av det ærede centralstyre foretog jeg en foredragsreise i Gudbrandsdalen i slutten av oktober og begyndelsen av november d. a. Ruten blev fastsat av landsstyrets medlem hr. Petter Riksén og omfattet følgende steder, nævnt i den orden som foredragene blev holdt: Faaberg, Folløbu, Vier, Tromsnes, Tretten, Vinstra, Otta, Dobrestogen og Ringebu. Des-

uten holdt jeg 2 foredrag i Lillehammer. Hensigten med reisen var dels at gi en utredning av jordspørsmålet, som er meget aktuelt i Gudbrandsdalen, og dels at forberede stiftelse av foreninger tilsluttet Det norske arbeiderparti. Foredragenes titel var "Skog, jord og socialisme" med adgang til diskusjon. Paa de fleste steder søgtes arbeiderdemokraternes tillidsmænd for lokale, og der blev betalt 10 ore i indgangspenge til dækkelse av utgifter til hus. Mit andet foredrag i Lillehammer handlet om "Konjektiv og socialistisk kristendom" og var indledning til en samtale herom efter indbydelse av Lillehammer socialdemokratiske forening. Motet, hvortil der blev sendt flere specielle indbydelsers, var meget godt besøkt og satte foreningen i forbindelse med folk, som har været ræd for socialismen, fordi den efter deres kjendskab til den ikke er kristelig, og som derfor ikke gaar paa socialdemokratiets moter eller læser den socialdemokratiske presse.

Moterne i dalen var efter omstændighederne godt besøkt, idet jeg hadde flere moter med fra 100, 90 og 70 ned til 50 tilhørere. Et enkelt mote var besøkt av kun 25. Falt talte jeg i Lillehammer og Gudbrandsdalen for tilsammen 7800 mennesker. Foredragene blev paahørt med jvelden opmærksomhet og efterfulgtes tildels av ordliste, men helst av et "eftermote" med en kop kaffe, hvor de mest interesserte samlet sig om Petter Riksén, naar han var med, for rigtig at faa rede paa socialismens art og erinde og de politiske utfigter i dalen. Efter moterne folgte jeg brosjyrer, 100 av "Bore Skoge" og 100 av "Jordspørsmålet"; men der kunde være solgt flere, hadde jeg bare hat flere med.

Mit indtryk fra reisen er, at ogsaa i Gudbrandsdalen er der jordbund og arbeidsmark nok for den socialdemokratiske bevægelse. Vi har partifæller en-

keltvis og flokkevis over hele dalen; men der mangler foreninger, fredsorganisa- tioner og et lokalblad for amtet. Med de forbedrede samfærdselsmidler og so- cialismens feiersgang overalt vil oplys- nings- og organisationsarbeidet falde lettere end for. I de to gudbrandsdo- ler utmaaker Petter Rilsjen og grosserer Einar Lunde, Lillehammer, har vort parti to udmerkede forkjæmpere, som jeg med tak for deres sjeldne elskværdighet mot mig under min foredragsreise onster held og lykke til deres fjæreste arbeide, hvortil de ogsaa har de bedste person- lige egenstaper: Gudbrandsdalens erob- ring for socialdemokratiets kultur og fremgang!

21. novbr. 1911.

Gnystein Andersson.

Bratsberg.

I Bratsberg amt holdt hr. Bjorn Evje 5 foredrag. Der var stor tilslut- ning fra industriarbeidernes side; men det var vanskelig at samle landarbeidere og jister.

Ved siden herav holdt amtspartiets formand Keierjen, Olav Roe og Tollej Stensrud endel foredrag ut- over amtet.

Hedemarken.

I Hedemarken er der utfort godt arbeide for at organisere stogsarbeider- ne. Der er stiftet mange foreninger; men da arbeidet endnu ikke er avsluttet vil beretning herom først komme i 1912.

Bergenshusamterne.

(Se beretning derfra.)

1. mai.

1. maide demonstrationen had- de god tilslutning overalt.

Fra partikontoret var ordnet med foredragsholdere paa folgende steder:

Agnes pr. Fr.værn: E. L. Lunde.

Bon: O. Guldal.

Dovre: Waldemar Carljen.

Drammen: M. Puntervold.

Eggedal: I. Bistad.

Foldalen: P. Løve.

Fredrikshald: Myrre Grepp.

Fredrikstad: Johs. Bergerjen.

Gjøvik: M. Foshaug.

Grorud: Eugene Klausjen.

Horten: Andr. Hansjen.

Honefoss: Egde-Nilsjen.

Hamar: Gunnar Dusland.

Hvaler: Ola Solberg.

Haugjund (Eker): Broce Michelsen.

Hoff og Eidsfoss: Magnus Rilsjen.

Holmestrand: Naakon Giesjen.

Hovik: Joh. Evje.

Jevnaker: Mich. Hansen.

Tragero: A. E. Gundersjen.

Kongsberg: Gunnstein Andersson

Larvit: P. M. Trapnes.

Lillestrom: L. Aalaksrud.

Lillehammer: G. Jøppesen.

Labro Skollenborg: Johs. Fischer.

Mjondalen: A. Juell.

Moss: Petter Rilsjen.

Notodden: Herman Daugerud.

Otta og Sell: E. H. Brandholen.

Porsgrund: Bjorn Evje.

Sarpsborg: Ludv. Enge.

Saaheim: L. Sæbo.

Sandviken: Joh. Evje.

Sandefjord: H. Berg.

Skien: Jakob Friis.

Skotselven: Kandolf Arnejen.

Stemmestad: Aug. Embretjen.

Strommen: Chr. H. Anudjen.

Tonsberg: Sverre Iversjen.

Tofte i Hurum: O. I. Aasen.

Trondhjem: A. Buen.

Ulstog: A. Dan.

Wittingfoss: Ant. Jensen.

Westfossen: P. Skard.

Stipendiekomiteen.

Til den komite, som har at frem- komme med indstilling angaaende ut- deling av statens stipendier for haand- verkere og tekniske arbeidere, har i aaret

været opnævnt som partiets repræsentanter: Fabrikarbeider Petter Fjeld, Kristiania, og E. S. Brændholen, Hamar. Suppleanter: Jerndreier Kandolf Arnisen, Kristiania, og A. Sang, Hamar.

Den skandinaviske kongres.

Den 16. og 17. december afholdtes en konferanse i Gøteborg af repræsentanter for de jaglige og socialdemokratiske organisationer fra Norge, Sverige og Danmark til behandling af spørgsmål vedrørende kongressen. Fra Danmark møtte E. F. Madsen og Th. Stanning, fra Norge Ole D. Lian og Magnus Nilsen, fra Sverige Herm. Lindqvist og E. G. T. Wickman, samt som særskilte repræsentanter fra Gøteborg arbetarekommune J. A. Foglund og Gustaf Blom.

Konferansen besluttet:

1) At kongressen afholdes i Stockholm den 2., 3. og 4. september 1912.

2) At man indbyder til kongressen de jaglige og politiske arbeiderorganisationer i Sverige, Finland, Danmark og Norge, som vil erkjende nødvendigheden av og det berettigede i arbeiderklassens deltagelse i lovgivningsarbeidet og som har til maal gennem politiske og jaglige midler at bekjempe og ophæve det kapitalistiske herredomme i samfundet og ved disse midler hoine arbeiderklassens økonomiske og samfundsmæssige stilling.

Ved behandling om kongressens store punkter paa dagsordenen gjorde Magnus Nilsen opmærksom paa det fra landsmøtet paa Hamar i 1909 fremsatte forslag:

“Det norske arbeiderparti har sat sig som særlig opgave at arbejde for overenskomster mellem de forskjellige landes arbeiderorganisationer gaende ut paa, at folkene negter deltagelse i krig

med mindre eget land har tilbudt voldgift.”

Konferansen besluttet at opsette følgende hovedspørsmål paa dagsordenen:

1. Arbeiderbevægelsens organisationsformer og taktik. Dette spørgsmål skal indledes fra en for hvert land — valgt av hovedstytret.
2. Truselvæsen og dyrtiden.

Arbeiderbevægelsens arkiv

har i 1911 utviklet sig jevnt, idet bidrag er mottat fra de forskjellige jagforbund og fra partipresjen. Fra de enkelte foreninger utover landet findes dog kun sparshomt. Der er nu indregistreret over 11,000 trykksaker, trykksaker og bøger. De fleste jagforbund er godt repræsenteret med beretninger, love, cirkulærer, tariffjer etc., likeledes forefindes indbundne aargange av de forskjellige partiblade nogenlunde komplet. Avisabdelingsens utvikling taler sit tydelige sprog til enhver besøkende om den socialdemokratiske presjes raske utbredelse i vort land de sidste aar. Av offentlige dokumenter findes et utvalg socialstatistik og endel indstillinger, likeledes kommunale dokumenter fra Kristiania.

Arbeiderbevægelsens arkiv er jaaledes i de 3 aar det har bestaaet blit en ganske interesjant og betydningsfuld institution inden bevægelsen; men den kan fremdeles utvikles til et ganske andet omfang end nu, hvis blot alle arbeiderforeninger og interesjerte partifæller utover hele landet var opmærksom paa at indjende til arkivet alt av betydning for dette, jaaledes et eksemplar av alle foreningers trykksaker, utskrevne protokoller etc. Alt blir opbevart i ildsikre rum og systematisk ordnet jaaledes at intet gaar tapt for foreningen om den eventuelt senere skulde hente oplysning

ger fra sine gamle tilbederstrifter, som maatte være opbevaret i arkivet.

Som arkivar er i 1911 ansat hr. Gunnar D u s l a n d, idet den tidligere hr. O s c a r K u u b frattraadte. Arbejderpartiet har i aaret bidraget med kr. 500.00 til arkivets drift.

Partiets brochurer.

Salget av brosjyrer øker. Nytt oplag er trykt av Olav Kringsens: "Socialismen og dens forutsetninger".

En ny brosjyre av Olav Kringsen: "Grundtræk av socialismens teori" er utgit.

"Det tyvende aarhundrede".

Partiets tidskrift "Det tyvende aarhundrede" er i 1911 utkommet med 10 hefter, redigert av hr. Inge Debes.

Det har lykkes at knytte mange gode penne til tidskriftet.

Det staar bare igjen at utbredelsen staar i nogenlunde forhold til partiets størrelse. Saa godt og alsidig som tidskriftet nu er blit saa kunde man vente en større abonnentfreds.

Abonentantallet har allikevel øket i 1911, og vi haaber paa større tilslutning, saa bladets regnskaper kan balansere.

"Social-Demokraten".

I 1908 var "Social-Demokraten"s ordinære inntægter kr. 105,360.60. Bladets formue var ved utgangen av 1908 kr. 15,847.31.

Ifølge regnskaperne har inntægterne i de 3 aar siden sidste landsmøte været:

1909	kr.	116,446.71
1910	=	136,768.74
1911	=	172,368.52

Økningen i 3-aaret er altjaa kr. 67,007.92.

Fra januar 1909 blev bladet betydelig utvidet, dette bragte utgifterne slikt op, at regnskapets balanse dette aar blev tilbeiebragt ved 3500 kroner fra kontantbeholdningen (hvilket noiagtig var budgetteret).

Ifølge status pr. 1. januar 1912 er bladets formue kr. 47,164.13.

Bladets fremgang er enestaaende. I 1911 var der saaledes en tilgang paa over 6000 nye abonnenter. En utvidelse av bladet med samtidig overgang til moderne format har været under forberedelse, og da den nuværende rotationspresse trykker for langsomt til at abonnenterne kan faa bladet i betid, har dette været en sak som har presjet sig frem til hurtig avgjørelse.

Varcomsætningens

socialisering.

Paa foranledning av Uttrondelagens arbeiderparti blev der i 1910 nedsat en komite bestaaende av A. H a z e l a n d, E. J e p p e s e n og Ole D. L i a n, som skulde utarbeide forslag med motiver til lov om kommuners adgang til at drive handelsvirksomhet.

Denne komite hadde færdig et utkast til lov, som i sællesmøte av stortingssgruppen og centralstyret den 25. februar 1911 i det væsentligste vedtoges uforandret.

Forslaget blev fremst i stortinget, og oversendt regjeringen.

Forslag

til

lov om adgang for kommunerne til at drive handels- og haandverksvirksomhet.

§ 1.

Kommunerne skal uten hinder av handels- og haandverkslovgivningen ha

adgang til indenfor sine grænser at drive handels- og haandverksvirksomhet. De kan herved holde jaabant antal salg som findes paakrævet. Ligeledes kan kommunerne utføre av sine varer og tilvirkninger til andre kommuners indvaanere, dog ikke i konkurranse med indførelskommunen.

§ 2.

Ved bestemmelserne i § 1 gjøres ingen forandring i den rifets apotek forbeholdte eneret til handel med gifter og apotekervarer. Heller ikke i de særlige regler som gjælder for salg av de i lov om handelsnæring av 16. juli 1907 § 34 omhandlede vareforter.

§ 3.

Allt salg indenfor kommunen foregaar mot kontant betaling. Det samme gjælder salg direkte til forbrukere utenfor kommunen.

§ 4.

Bestemmelse angaaende reglerne for utjalgspriseres beregning træffes av kommunestyret. Priiserne ansættes jaaledes, at der kan paaregnes et overskud, som ved salg til forbrukere i kommunen av varer som indføres direkte fra utlandet eller tages direkte fra indenlandsk industriel virksomhet samt av haandverksvarer, som tilvirkes av kommunen, ikke bor være i gjennomsnit under 8 pct. av bruttoindtægten, og forøvrig ikke under 5 pct. av samme indtægt. Overskuddet blir at anvende til nødvendige avskrivninger paa gjæld som paadrages i virksomheternes interesse; samt til oplæggelse av et fond til styrkelse og mulig utvidelse av virksomhetene. Naar gjælden er avbetalt og fondet av kommunestyret med godkjendelse av vedf. regjeringsdepartement finder at ha naadd en forviemmedet til-

strækkelig hoide, kan overskuddet helt eller delvis, efter beslutning av kommunestyret anvendes til andre fornaal.

Kristiania den 25. febr. 1911.

A. Hazeland. C. Zeppesen.

Ole D. Vian.

Paa Det norske arbeiderpartis vegne:
Chr. H. Knudsen, Magnus Nilsen,
formand. sekretær.

Militærfondet.

Som følge av den stigende misforhold med de militære øvelser og den tildels unødige strenghet som utøves overfor soldaterne paa økserferpladsene, kom det isommer til en hel del soldateroptoier.

Bore "preusser-officerer" mistet naturligvis fatningen, og like op til statsraaden var nervositeten saa stor, at en dagsbefaling om utlevering av slarp ammunition blev utsendt. Da disse foranstaltninger var utført, blev de gamle meldagse frigsretter sat igang.

Dg disse frigsretter, som er en karrikatur av retfærdig rettsystem, avja (med en enkel undtagelse) saa strenge domme, som ikke stod i noget forhold til den brode som var begaaet. Særlig var dette tilfælde paa Stenfjærlandene, hvor en soldat blev domt til 1 aar og 6 maaneder og tap av stemmeret i 10 aar, 2 blev domt til 8 maanederis fængjel og 1 til 120 dages fængjel.

Disse domme vakte stor opsigst over hele landet, ja selv endel borgerblade maatte medgi at her var utøvet unødig strenghet.

Flere av de domte var familieforsjorgere.

Fra partiets side blev der straks gjort foranstaltninger til indsamling til de domtes familier. Centralstyret besluttet at indsamle til et fond for det

hele land, som kunde støtte de familier som paa denne maate rammes af de militære domstole. Denne indsamling varidt stor tilslutning og ved aarskiftet var indkommen vel 3000 kroner.

I Trondhjem, hvor indsamling blev sat igang straks dommen faldt, havde man valgt en lokal komite til at at træde i forbindelse med de domtes familier for at hjælpe disse. Der blev deroppe indsamlet kr. 1118.04, og komiteen har ifølge beretningen utbetalt familierne kr. 845.07. Ved aarskiftet var saaledes de midler centralstyret indsamlet endnu ikke rort, da Trondhjemskomiteen havde lovet at tilskrive centralstyret naar der blev behov for flere penge.

“Militærjondet” staa saaledes til disposition for lignende tilfælde, og der vil paa landsstyremotet bli fastsat regler for fondets anvendelse.

Internationalen.

Det internationale socialistiske byraas virksomhet.

En kort 3 aars oversigt.

Den forløpne treaarsperiode har været rik paa begivenheter, der har paa kaldt det internationale socialistiske byraas energiske optræden, jærlig i tilspidjede mellemfolkelige situationer, men ogsaa for at hævde arbeidernes interesser overfor kapitalistklassen og overfor regjeringernes arbeiderfiendtlige politik i det hele.

Den 7. november 1909 samledes byraaets medlemmer i Brüssel til dets 11. mote, samtidig som der den 6. afholdtes den 3. internationale pressekonferanse og den 8. den interparlamentariske kommissions 4. konferanse.

Pressekonferansen bestjæstiget sig med en forbedring av informationsvæsenet mellem partiblade.

Den 1. konferanse i Stuttgart havde besluttet, at der skulde tilveiebringes

en liste over partiblade, som kunde træde i bytteforbindelse med hinanden og var istand til at engagere specielle korrespondenter. Videre forelaa de paa den 2. konferanse i Brüssel 1908 reiste spørsmaal, at de nationale sekretærer sammen med J. S. B. skulde tilveiebringe en liste over korrespondenter, hvortil bladene kunde henvende sig, og at der skulde utgives en bulletin i likhet med “Berliner Russischen Bulletin” for lande, hvis sprog var litet kjendt i utlandet. Mens de nævnte lister er tilveiebragt, ansaa man bulletinplanen forelobig for ugjennemforlig. Likeledes diskutertes spørsmålet om oprettelsen av et internationalt telegrambyraa for den socialistiske presse, hvorunder man indskrænket sig til som en besteden begyndelse at anbefale, at de forskjellige hovedorganer i hovedstederne utvækslet telegrammer med hinanden.

Dr. Hanauer omset annonce-spørsmålet opjat paa dagsordenen for næste konferanse, hvilket dog ikke fik flertal for sig.

Til byraaets aarsmote forelaa forst en længere beretning fra eksekutivkomiteen, der i det forløpne aar hadde utkjendt 3 manifest og cirkulærer.*) I manifestet 1909 opfordredes arbeiderne i alle lande at demonstrere ikke bare for en kortere arbeidsdag, men ogsaa mot militarismen. I anledning av den tyske regjerings vægring overfor det engelske forslag om begrænsning av rustninger og avslag paa det tyske socialdemokratis krav om en forstaaelse med England, arrangertes den 15. august et stort internationalt protestmote i Kiel med taler av Reyer, Kjøbenhavn, Nielson, Malmo, og Macdonald, London.

Balkanspørsmålet — Østerrike-Ungarns og Tyrkiets brutale optræden overfor saavel Serbien som Bosnien og Herzegovina — foranlediget en livlig

*) Ujevnefferen, den hollandske kontist ogj.

korrespondance mellem byraaet og de tilsluttede partier, der i folkerettens navn protesterede mod krænkelsen af den nationale autonomi, ligesom der fra socialistisk hold interpellertes i den østerrikske riksdag, mens vore russiske partifæller i dumaen brændemerket den zaristiske panslavisme. I Serbien blotstillet den eneste socialistiske repræsentant, Szalerovitch, frigspartiet og chauvinisterne, og det socialistiske parti i Bosnien arrangerede i juli et møte med taler fra serbisk, østerriksk, ungarsk, tjcheisk, slavisht og bosnisk hold.

Ogsaa i det næste spørgsmål har byraaet grepet ind, idet "de intellektuelle", som har sluttet sig til socialismen, og som havde støttet det nationale parti, bad om at byraaet vilde foranledige stormagternes intervention mod Ruslands dobbeltspil. Interpellationer var allerede fremmet i dumaen 18. nov. 1908, som avslørte de militære dispositioner mod Persien, og i det engelske parlament 25. samme maaned, for atter at bringes paa bane igjen 8. 13. juli 1909.

Det andet manifest rettet sig med stærk harme mod zaren's rundreise, der havde det aabenbare maal at forberede et nyt russisk laan. Protestmøter holdtes bl. a. i Sverige og i Kiel. I England opfordret F. L. P. sine 882 afdelinger at modsætte sig zaren's motagelse med alle til raadighed staaende midler. L. P. og S. D. P. arrangerede et stort møte paa Trafalgar Square i London, og Fabian Society vedtog en resolution paa et protestmøte i Memorial Hall. Og 8.—13. og 30. juli indbragte vore partifæller spørgsmaalet i det engelske parlament, hvor de protesterede mot at vise gæsteventlighed mot zaren, der personlig maatte gøres ansvarlig for de stadige grusomheter mot de revolutionære partier.

Vignende protester fremkom ogsaa over hele Frankrike og Italien, hvor

Morgari holdt en tale i kamret mot zaren.

Om forholdene i Spanien handlet det 3. manifest, som besvartes med hele den civiliserede verdens protest mot Mauras regjerings grusomme undertrykkelse af arbeiderne, som dog heldmodig satte sit liv ind paa at avverge en frig (Marokkoekspeditionen), som kun skulde sikre kapitalisterne deres dividende. — Til støtte for et dagblad i Barcelona har belgiske partifæller ydet 1000 francs og tyskerne 5000, foruten 5000 til generalstreikens øfre. Under møtet afsendtes efter forslag af Bailliant et sympatitelegram.

I omtalen af den svenske storstreik pæker beretningen paa den beundringsværdige økonomiske hjælp de skandinaviske lande og Tyskland ydet, mens de andre landes solidaritet viste sig meget svaf.

Trods det internationale socialdemokratiske protest forfulgtes vore japaniske partifæller af den oligarkiske regering, deres skrifter konfiskertes og foræningerne opløstes.

I Tyrkiet har den borgerlige revolution resulteret i undertrykkelse af arbeidernes foreningsret, ligesom den argentinske regering forbod 1. mai-demonstrationerne. 8 arbeidere blev dræpt og 150 jaaret. Vort brøderparti i Argentina forlangte politicesens afgang og de arresterede arbeideres frigivelse og erklærte generalstreik, hvori 250,000 arbeidere deltok. Streiken varte i 6 dage, tusener arbeidere blev arresteret og 250 partifæller haardt og 400 let jaaret.

I anledning af øbrrettelsen af arbeiderbevægelsens arkiv i Kristiania og Stockholm uttaler byraaet ønsket om at andre lande følger dette eksempel.

Den største del af møtet medgik til diskussion om planlæggelsen og dagsordenen for Kjobenhavnerkongressen, hvis resultat vil være kjendt af de i be-

retningen for 1910 indtagne resolutioner.

Desuden vedtoges en protestuttalelse mot den rumæniske regerings optræden mot partifælle Christian Rakowski, som blev landsforvist efterat han var valgt til kommunisthyremedlem, samt mot den kriminelle vold mot dem der ved en demonstration viste sin sympati for Rakowski. Ligeledes protesteredes mot de daglige dødsdomme i Livland, Polen, Central-Rusland og andre provinser i zarriket.

Spørsmålet om optagelse av "Socialist Labour Party of Great Britain" i Internationalen besluttedes avgjort av den britiske sektion, og i anledning spørsmålet om det nye hollandske "Socialdemokratiske partis" optagelse vedtoges med 16 mot 11 st. følgende resolution av Adler: "S. D. P.s ansøgning oversendes den hollandske sektion (S. D. A. P.). Hvis ikke enighet oppnaes, har det nye parti ret til at appellere til byraaet." Byraaet godkjendte at det socialdemokratiske parti i Kroatien sammen med den ungariske danner en ungarisk-kroatisk sektion, og ligeledes at Salonikis arbeidere anerkjendes som en undersektion av den vordende ottomanske i likhet med de tyrkiske armeniere. Spørsmålet om repræsentationen for det socialistiske parti og det socialistiske arbeiderparti i Amerika besluttedes utsat til Kjøbenhavnerkongressen.

En klage fra partiet i Argentina over vor italienske partifælle Enrico Ferris optræden under sin Amerikareise oversendtes det italienske parti.

I anledning Mexikos krav til den amerikanske regering om utlevering av den socialistiske advokat Gutierrez de Lara, besluttet den interparlamentariske kommission at rette en appel til "Political Refugee League of America". Kommissjonen behandlet videre kolonialpolitiken og arbeiderpensjons-spørsmå-

let som besluttedes optat igjen i Kjøbenhavn.

I 1910 omkjendte byraaet et sirkulære fra vort broderparti i Argentina og et fra Spanien, som begge søkte om økonomisk støtte, samt et manifest i anledning av Ruslands rusificering (zar Nikolaus II.s manifest 27. mars 1910). For anden gang hadde Argentinas regjering latt vort partiorgan "Vanguardia"s trykkeri og redaktion odelægges; og efter en av politiets provokationer vedtoges en lov, som gav politiet ret til at anvende dødsstraf mot kvinder og mindreaarige, forat ha et endnu sterkere grep paa arbeiderne.

Efter indberetning fra S. P. og S. L. P. i Amerika fortsattes forfølgelsen mot vore mexikanske kamerater ved ytterligere 3 vilkaarlige arrestationer av politiske sligtninge.

Breve fra Katayama til det internationale byraas sekretær godtgjorde, at misfadoen brugte det russiske provokatørsystem mot sosialistene. 24. januar 1911 henrettedes Motoku og hans hustru og 10 andre japanske partifæller, som byraaet forgjæves søkte at redde. Derimot har byraaet flere gange grepet ind for at redde russiske sligtninge fra utlevering til Rusland, og det har lykkes i alle tilfælder undtagen med Wassilief, som blev utleveret fra Schweiz.

Paa Balkan hævdet vore partifæller med styrke freden og socialismen mot den krigsljstne kapitalisme. Den 7.—9. januar 1910 holdtes saaledes den første socialdemokratiske Balkan-konferanse i Belgrad og 27. mars et interbalkanisk møte i Sofia, som gjentoges 2. juli forat protestere mot de panslaviske tendenser, og hvortil ogsaa det bulgariske socialdemokratiske 17. kongres sluttede sig.

Under som de nærmeste dage foran Kjøbenhavnerkongressen holdt byraaet stabige moter, som væsentlig angik administrative spørsmåal vedvørende kon-

gresjen som valg av præsidenter (Klaussen, Branting og Zeppejen), nedsettelse av komiteer, fordeling av stemmer osv. S. P. i Amerika foreslog at S. L. P. ikke skulde ha sæte i byraaet, hvilket efter flere lange debatter forkastedes, mens man tilkjendte S. P. og S. L. P. 1 st. I flere moter bestjæstiget byraaet sig ogsaa med den klage som 7 av den tjeftiste sektion ikke godkjendte repræsentanter hadde indgit. I det man haabet paa muligheten av jnatlig at opnaa en enighet mellem fagforeningskommisjonen i Wien og Prag, beslutedes de klagende git adgang til kongresjen. Det socialdemokratiske ungdomsforbund i Sverige henvendte sig ogsaa til byraaet for at faa egen repræsentation. Sporsmaalet henvises til den jpenste sektionens avgjorelse. Den ungarske sektion hadde forkastet 2 mandater, hvilket byraaet var enig i. S. D. P. i England klaget over at Macdonald var valgt istedetfor Quetch og derved var blit uten sæte i byraaet. Ved tilbakemeldelse til den britiske sektion valgtes begge, som man ikke hadde været opmerksom paa at der var adgang til. Racoyski oplyste i en skrivelse, at hans mission til Bulgarien for at mægle i en splittelse ikke var lykkedes. En indier androg om at faa tale paa kongresjen, men da han intet mandat hadde avtoges det. De skandinaviske delegationer foreslog 5-aarige internationale kongresjer, støttet av Holland. Baillant mindet om at oprindelig var de 2-aarig og franskmændene hadde med beklagelse gaat med paa de 3-aarige. Belgien, England og Schweiz ntalte sig likeledes imot baade 4 og 5-aarige kongresjer. Imidlertid onstet Østerrike næste kongres i Wien helst i 1914, da der var valg 1913. Allikevel besluttet byraaet at foreslaa næste kongres aholdt i Wien 1913, som vedtoges. I det sidste mote referertes en række skrivelser fra forskjellige Lande indeholdende forskjellige

lige bejværingar og forslag, som man ikke raf til at behandle.

6. november holdtes en jammentompt av socialistiske journalister, som redegjorde for pressforhold i sine respektive Lande; og som medlem av en kommisjon, som det overlotes tysterne at jammentalbe, opnævntes fra norsk side journalist Jacob Bidnes, som formand i Norges socialdemokratiske pressforening.

11. september 1910 holdtes en stor international manifestasjon i Frankfurt; i oktober over 100 fredsdemonstrationer i Englands forskjellige byer; den 10. december 1910 fandt de store fredsmoter sted i London; og 22. december demonstrertes samtidig i Bulgarien mot regjeringens politif, som den italienske socialistkongres vedtok at kræve stadig reduktion i militærutgifter med hel avrustning som maal.

Og ijjor fortsatte det internationale socialdemokrati mer ihærbig og planmæssig end nogensinde sin krig mot krig. Saaledes arrangeres 31. januar en avrustningskonferanse i Leiceister. Likeledes avholdt det bosniske arbeiderparti en demonstration mot regjeringen 18. januar og det ungarske socialistparti flere moter i Budapest mot de ofede militærutgifter 13. februar. Den 19. samme maaned avholdtes over 40 protestmoter i Bohmen imot en eventuel krig, og 7. mai arrangerte den republikanske-socialistiske komite over hele Spanien demonstrationer mot regjeringens militære dispositioner i Afrika. Den 17. mai vedtok ogsaa den spanske arbeiderkongres en resolution gaende ut paa, at alle fagforeninger vilde i tilfælde motsatte sig enhver krigerst foranstaltning i Marokko.

Ikke mindre betydningsfuld er den aktion som foretoges i parlamenterne i de forskjellige Lande til fordel for en begrænsning av rustningerne og som begyndte i Sverige, hvor vore parti-

fæller 11. januar fremsatte et forslag om gradvis reduktion af utgifterne til hær og flåde. Den 16. januar fremsatte Faures forslag i det franske kammer om sammen med Amerika at arbejde for voldgift i alle internationale tvistigheder ved at lade alle regeringer, som er repræsenteret ved Haagkonferansen, til at indgaa herpaa. Den 1. februar foreslog Ellenbogen (Tjerrike) en overenskomst med Italien om indskrænkning i rustningerne og den 23. henstillet Soukup til tripleallianzen at tage initiativet hertil. Samme dag henstillet Sembat (Frankrig) til regjeringen at forhandle særlig med England og Tyskland om samtidig reduktion af militærutgifterne, og en resolution, hvori regjeringen anmodedes om at rejse dette spørgsmål paa næste Haagkonferanse, vedtoges. Den 13. marts fremsatte Macdonald (England) forslag om begrænsning af rustningerne og en resolution vedtoges til fordel for en samtidig begrænsning fra stormagternes side.

Den 22. marts fremsatte Egged-Risken forslag om reducerede bevilgninger til militarismen.

Og 30. marts foreslog den tyske riksdagsfraktion, at rikskansleren under hensyntagen til voteringserne i Frankrig og England skulde tage øieblikkelig skridt til at tilvejebringe en international overenskomst om begrænsning af rustningerne og kaperrettens afskaffelse.

Endvidere maa nævnes det sælsomt som socialistiske delegerede fra Italien og Østerrige-Ungarn holdt i Triest 3. februar, samt de hollandske og belgiske parlamentarikere i Haag den 28. samme maaned i anledning forslaget om at besøge Blislingen, som vilde lede til en endeløs kapruffning mellem de to lande. Og den 19.-20. juni traadte den skandinaviske interparlamentariske fredskonferanse sammen i Kristiania og vedtog en henvendelse til

den interparlamentariske konferanse i Rom om at foreslaa en begrænsning af rustningerne tillands og tilvands, samt at det interparlamentariske raad skulde forberede en henvendelse til stormagterne fra de smaa stater herom.

Endelig vil det være i erindring, at der under Marokkoforklittens mest tilspidjede situation isfor kommer ittede officiel henvendelse til det internationale byraa fra jaavel tysk som fransk side; og ogsaa det tyrkiske brev til Vanderveelde i anledning Italiens rovertog til Tripolis har været offentliggjort i dagspressen. I forbindelse hermed har byraaet oversendt et forslag om international boykot af italienske varer til vort broderparti i Italien, likesom der den 5. november holdtes en række internationale demonstrationer mot den italienske kapitalistregjeringens brutalitet, hvortil Norge sluttede sig ved at lende den af centralstyret og sekretariatet vedtagne og i pressen offentliggjorte resolution. Det kan ogsaa noteres, at den engelske fredsvæn William T. Stead, som foretog en rejse til Konstantinopel og var landsmand den interparlamentariske unions sekretær Chr. Lange har arbejdet sammen med det internationale byraas sekretær, Camille Huysmans i anledning af den italiensk-tyrkiske krig. De resolutioner og taler, som holdtes til protest mot Italien, vil af byraaet bli samlet og utgit i trykken.

Viseledes har byraaet utgit beretningen fra Kjobenhavner-kongressen, som er en analytisk bearbejdelse af den protokol som Tyskland har utgit med stotte i referaterne i "Le Peuple", Brüssel, "L'Humanité", Paris, og andre socialistiske blade.

Byraaet har ogsaa forloft at organijere en forbindelse mellem de forskjellige landes partiforlag. Der foreligger et forslag fra Wien om at udveksle kataloger og lende til hver anerkjendt partibokhandel et eksemplar af

alle utkomne bøger og brosjyrer med aarlige hovedopgjør. Desværre har det endnu ikke ført til noget, da tysternes stilling, hvorav det i høj grad vil afhænge, endnu er ubekendt.

Uloft er ogsaa faavel kontroversen mellem Socialist Party og Socialist Laborparty i Amerika som det tsekkiske sporsmaal — en strid mellem de tyske og tsekkiske fagforeninger i Østerrike, i hvilken anledning Hynsmans reise til Prag for at forsøge at istandbringe en nægling.

Den sidste udtgift fra byraaet i anledning av de russiske dnmmedlemmers landsforvisning, ligesom der atter er kommet henvendelse fra Persien til sekretariatet om at forårsage intervention overfor Rusland, i hvilken anledning Keir Hardie interpellerte i det engelske parlament og jynvati-motiv har været afholdt i Frankrike.

23. og 24. september ijsor samledes byraaets medlemmer til aarsmote i Zürich i det nye Folkets hns. Næsten alle lande med undtagelse av Skandinavien var repræsenteret. Efter sekretærens beretning diskutertes først et forslag fra Tyskland og Østerrike om den socialistiske ungdomsbewægelse, hvorpaa konferansens væsentlige tid medgik til debat om den internationale situation: Marokkosporsmaalet og fordireksen paa levetnetsmidlerne. En komite nedfattes i anledning begge disse punkter paa dagsordenen, den første bestaaende av Bebel, Adler, Vaillant, Rosa Luxembour og Vandervelde og den anden av Rosa Luxembour, Bernstein, Molkenbuhr, Vandervelde, Quersch, Vaillant, Plekhanoff, Bebel og Troelstra. De utarbejdet to resolutioner, som begge enstemmig vedtoges. Sondag 24. hold-

tes samtidig store demonstrationer i Berlin og Paris mot en krig paa Marokkoaffæren.

Bosnien-Herzegovinas socialdemokrati besluttedes optat i Internationalen.

De delegerede fra Tyrkiet og Italien besluttet at arrangere demonstrationer i Saloniki og Rom mot et italiensk rovertog til Tripolis, ligesom en generalstreik fra Italiens faglige landsorganisations side mot en krig bragtes paa bane; hvorpaa som bekendt regjeringen kom alle plauer i forkjøpet ved sin pludselige krigserklæring allerede den 29. septbr.

Til trods for at kapitalismen og reaktionen søker at reise hodet og at det lykkes den italienske regjering ved en overrumpling at iverksætte angrepet paa Tripolis, kan man overalt spore en sikker og glædelig fremgang for den internationale arbejderbewægelses idéer. I 1910 fattes ved valgene 20. februar 42 arbejderrepræsentanter ind i det engelske parlament, 16. septbr. valgtes 4 arbejderrepræsentanter i Syd-Afrika og 8. november den første socialist i den amerikanske kongres. I januar 1911 valgtes 87 socialister i Finland, 18. juni 6 socialister i Bulgarien, 19. juni den første socialist i Portugal, 20. juni 82 socialister i Østerrike, og aaret sluttet med det glimrende svenske valgresultat for at kulminere iaar med de tyske valg.

Og idet vi slutter denne korte oversigt over Internationalens arbeide i de 3 forløpne aar, vil vi nttale ønsket og forvisningen om, at ogsaa Det norske arbeiderparti ved valgene til høsten vil have sin stilling inden det fremrykkende internationale socialdemokrati.

Stortingsgruppens arbeide efter landsmøtet 1909.

Ved valgene i 1909 fik Det norske arbeiderparti følgende 11 repræsentanter:

L. D. Sæbo fra Bergen,
J. Saba fra Finmarkens amt,
Egede-Nissen fra Hammerfest,
Barbo og Badsø,
Aug. Embretsen fra Hedemarkens amt,
Magnus Nilsen fra Kristiania,
Chr. S. Knudsen, Do.,
Ludv. Enge fra Sarpsborg,
M. Foshaug fra Tromsø amt,
Alfr. Eriksen, Do.,
A. Buen fra Trondhjem,
D. Guldal fra Søndre Trondhjems amt.

Stortingsgruppen konstituerede sig 11. jan. 1910 saaledes:

Til formand valgtes efterat Knudsen havde frabedt sig gjenvalg, Alfr. Eriksen, til viceformand: A. Buen og til sekretær: Egede-Nissen.

Gruppen henstillet til valgkomiteen ikke at indstille nogen socialdemokrat i gage- og pensionskomiteen, justitskomiteen og konstitutionskomiteen. Desuagtet blev Guldal anbragt i gagekomiteen, mens man holdt os udenfor landbrugskomiteen. Vore folk blev placert i følgende komiteer:

Militærkomiteen: Egede-Nissen.
Jernbanekomiteen: Magnus Nilsen.
Budgetkomiteen: Alfr. Eriksen.
Reisekomiteen: Foshaug.
Næringskomite nr. 1: Saba.
Næringskomite nr. 2: Enge.
Toldkomiteen: Buen.
Socialkomiteen: Sæbo.
Kirkekomiteen: Embretsen.
Protokollkomiteen: Knudsen.
Gagekomiteen: Guldal.

I lagtinget fitter Egede-Nissen, Embretsen og Guldal.

Ved valgene av Stortingets embedsmænd har gruppen altid stemt paa vore egne folk.

*

Den konomiste regjering tiltraadte sin gjerning under samlingens tegn og landets borgerpresse sang op som om vi nu skulde gaa en ny tid imote. Men socialdemokratiet saa selvfølgelig klart, at hele regjeringsskiftet var en gjentakelse av borgerpartierne personlige strid om magtstillingen. Statsminister Konovs erklæring 11. februar 1910 gav — stort set — bare et fornyet uttrykk for de tidligere regjeringers økonomiske syn. Det ene fornødne var at ofre nye millioner paa de militære budgetter. Latterlig lyder det i forbindelse med denne kapitalistiske trosartikel at høre regjeringen samtidig forsikre at den "vil stille sig som maal at gennemføre en sikker, praktisk og av særkrav og særinteresser uafhængig administration". — Borgerpartierne hele virksomhet gir jo til enhver tid tydelig nok vidnesbyrd om, at de særkrav og de særinteresser som de i fællesskap bekjemper av alle kræfter, bare er dem som gjør sig gjældende som almenkrav fra folkets brede lag. Vaade kampen om koncessionslovene og de nye statteløve taler i saa henseende et tydelig sprog, for ikke at nævne de økonomiske spørsmål som har fundet uttrykk gjennom forslag fra arbeiderpartiet. Ut særkravene og særinteresserne nok falder i smaken, naar de bare kommer fra det rette hold, viser bl. a. behandlingen av brændevinskapitalisternes beskyttelseskrav og den franske vintraktat.

Skulde man bedømme utviklingen efter de ydre tegn i denne tid vilde vor kamv mot militarismen je temmelig haabløs ut. 2. aug. 1909 fremtatte gruppen følgende forslag:

I.

Den norske stat erklærer sig overfor de øvrige magter principielt og vedvarende noital. Konfliktspørsmaal med andre stater som ikke kan bilægges ad diplomatisk vei, indankes for den staaende internationale voldgiftsdomstol.

II.

Den hittil paabudte vernepligt opheves og de i rullerne indførte mandstaper udflettes."

Men en av den økonomiske regjeringens sidste handlinger var fremsættelse av forslaget om bevilgning av 16½ million til ekstraordinære rustninger. Et forslag som skal danne begyndelsen til en plan, som vil fordoble det aarlige marinebudget og forøke statsgjælden med 40 millioner kroner.

Fra vor side blev der efterat vort principale forslag var nedvotert, fremsat forslag om en hærordning som var flere millioner kroner billigere end den som landet nu er veljignet med. Vifensom der hvert aar har været fort en ihærdig kamp mot det militære sløjeri med pengene og kritisk over misbruken av mandstapernes tid og kræfter.

Til militarismens belysning tjente bl. a. ogiaa den bekjendte admiraljak, som efter lange, vidtloftige og kostbare utredninger fandt sin avslutning i 1910. Vor gruppe kunde herunder konstaterer, hvor elendig vort folk hadde været stillet i 1905, om man var blit tvunget til at støtte Norges jak til den hjemlittere ledelse av vort forvar, likesom de øvrige militære skandaler som aar om andet har meldt sig, har maattet bestyrke arbeiderklassen i at militarismens avstæffelse og tvistigheternes avgjørelse ved voldgift er den eneste løsning av de mellemfolkelige spørsmaal.

Paa toldpolitikken omraade har jærlig rusdrifinteresserne forsoft at gjøre sig brede. Efterat bræn-

deriernes enorme beskyttelse hadde jaat et nedslag i 1908, er der stadig gjort forsof paa at "utbedre" den stade som ødruelighetsbestræbelserne derigjennem hadde tilføiet de indenlandske brændevinsfabrikanter. I 1910 forsofte man saaledes at faa ophævet virkningen av slaget i 1908 ved at forhøie tolden paa utenlandsk brændevin. Toldkomiteens flertal stilte sig til kapitalisternes disposition, men det lykkedes komiteens mindretal med socialdemokraterne i spidsen at slaa forsofet ned ved sakens avgjørelse i tinget. I 1909 stod der en hidsig kamp om den berngtede vint raktat. De franske pengeutlaanere hadde truet med at om den avholdsvenlige politik utviklet sig som skedd i Norge, vilde der bli gjort vanskeligheter ved fremtidige pengelaan; likesom der fremkom forblommede trusler om øpsigelse av handelstraktaterne. Her viste det sig hvad al tale om selvstændighet betyr i den borgerlige politik. Av toldkomiteens medlemmer vovet bare vor repræsentant at fremholde betydningen av den nationale selvstændighet. Her gjaldt det mer end en større eller mindre told paa artikken vin. Praktisk talt berovet traktaten det norske folk abgang til at forme lovgivningen efter folkets vilje til enhver tid. Noget lignende har man vel aldrig latt sig høre. Men hele stortinget med undtagelse av 9 socialdemokrater, 1 konsolidert, 1 høiremand og 1 friinddet jaldt paa knæ for den franske sprittkapital. Selv avholdsgruppens mænd med Marrestad og Abrahamson i spidsen vef tilbake for at ta konsekvensen av sin tidligere politik.

Bestræbelserne fra toldspørsmårens side har forovrig git sig utslag i stadige krav paa forøkelse snart her snart der. Vort forslag om en gjennemgaaende revision med sigte paa toldens avløsning av forholdet arveavgift og direkte statter har endnu ikke fundet ørenskyd. Da-

gens arbeide har derfor maattet indstrænke sig til bekjæmpelse av forholdelserne. Ved toldkomiteens indstriden blev et skjændig forjof paa en kunstig jorddyrelse av det indførte rugmel forpurret.

I budgetkomiteens indstillinger angaaende statens finanser og statesspørsmaal og under de efterfølgende debatter har socialdemokraterne git uttryk for arbeidervartiets opfatning. Vi har høvdet det usorivarlige i at anvende midlerne til uproduktive og life frem stadelige formaal og samtidig krævet det arbeidende folks interesser varettat ved nedjættelse av de indirekte skatter. Dette aar vil saaledes et forslag om juffertoldens ophevelse bli fremsat.

Samtidig med at der vaa de uproduktive omraader er krævet indstræninger har vi til kulturelle formaal arbeidet for rikeligere bevilgninger.

Paa sjokommunikationsvæsenets omraade har partigruppen fremholdt nødvendigheten av at staten og anterne overtar den statsunderstøttede dampstibstrafik. Lisejom vi ved bevilgning til oversjoiite ruter har foreslaat, at staten skal erholde aktier for de midler ved hvilke den støtter jaadanne foretagender. Hvert aar er der kjæmpet for en okning av veibudgettet forat tilfredsstille de mest vaatrængende krav fra de forskjellige dele av landet.

Der er ogsaa arbeidet for de størst mulige bevilgninger til telefon- og jernbanevæsenets fremme.

For jernbanens anlægsarbeidere er der sterkt fremholdt at disses lønninger maa forhøies samt at arbeiderne erholder fri reise paa jernbanen ved fytning og besok hos sine familier. Dette sidste vil sikkerlig i den nærmeste fremtid bli ordnet.

For de offentlig tjenestemænds

lønninger og pensioners vedkommende har gruppen i det hele tatt stillet sig velbillig til de daarlig betalte.

Erhvervelse av vandfald for statens regning har gruppen været med paa ved okede bevilgninger og der har herunder været fremholdt at staten ogsaa maatte gaa til utbygning av disse. I en nedsat kommission til utnyttelse av statens vandkraft m. v. er vort parti repræsenteret ved Magnus Nilssen.

Om en billigere og med de almene interesser bedre stemmende ordning av utenriksstyret har vor gruppe ved flere leiligheter vakt motion.

Lovsaker.

Av de mere bemerkelsesverdige lovsaker som siden sidste landsmote har været under behandling maa nævnes:

Koncessjonsloven og reguleringsloven, som i en viss grad kan sies at være et brud paa det gamle eiendomsbegrep, idet der gjennem disse love er git en erkjendelse av at samfundet har ret og pligt til at gripe ind overfor den private spekulations ubegrensede adgang til at skatte og valte med naturværdierne. Hvis man imidlertid vil hevde at disse love tilgodefer folkets tarv i hel utstrækning, da er dette en stor feiltagelse. Ut fra dette syn var det ogsaa at vor gruppe fremsatte forslag om reguleringslovens utættelse til efter nye valg med paalæg til regjeringen om at utrede sporsmaalet om statens overtagelse av landers vandkraft. Forslaget blev nedvotert mot vore stemmer.

De nye skattelove, som vore partifæller under sit kommunale arbeide allerede vil ha mott virkningen av, var en frugt av borgervartiernes samlede bestræbelser i reaktionær retning. Særlig vil skatteprocentens begrænsning, indstrækning i kommunernes selvnyre, itaa som et skjændig

mindesmerke over frugten for det arbejdende folks indflydelse i vort offentlige liv.

Lov om statskontrol med jkibes sjodugtighed, som vakte sjik overhændig motstand, da den fremkom, fik endelig i 1909 til en viss grad sin avsluttende behandling ved bestemmelse om lastelinje og nogen andre vaaktrævede ændringer. Men fremdeles blev kontrollen for endel lagt i hænderne paa det private rederiinteresserte selskab "Det norske Veritas" ved dette selskabs befigtelsesmænd. Og det kunde ikke andet end avjode strid mellem det egentlige sjofartskontor (sjofartsdirektoren) og de privat interesserte, at kontrollen jaaledes vedblivende skulde deles mellem det offentlige og en privat institution, jaafremt kontrollen skulde bli effektiv og vareta ogjaa de underordnede sjofolks interesser. Sjofartsdirektoren var allerede ved sin tiltræden i 1903 kommet i kamsvorhold til "Veritas", som ifølge sakens natur sjofte at havde rederiinteressert. Men efterhvert som forholdene utvikledes, jaaledes at kontrollen maatte virkeliggjøres ved lovfastelse, fik han baade Veritas, forsvarsdepartementet og utenriksminister Jrgens til usjofonlige motstandere. Og saa ifjor fik denne motstand jaaledes overtaket, at departementet gif til den heldigvis sjelden sjofommende handling at sjoforantledige sjofartsdirektoren avjat fra sit embede uten lov og dom. Dette overgrev fra regjeringens sjide vakte sjelvsjagt ovsjigt og fremkaldte en sjofor debat i odelstinget. Fra vor gruppes sjide blev der ydet vegtige indlæg under sakens behandling. Men det endte desværre med odelstingets godkjendelse av regjeringens handlemaate.

Lov om mandtal og sjofor tingsvalg har i de senere aar sjofor an hvert valg været gjensjofand for revision. Saaledes i 1906, i 1909 og

jaar igjen. Det er sjoforjaldsinstituttionen, som har voldt ændringerne hver gang. Der har ogjaa været fremjat grundlovsforslag om avhøvelse av sjoforjaldsstemmegivning. Da det kunde næres sjofugt for, at ændringerne vilde sjofore til indskrænkninger i adgangen til at avgi stemme, utarbeidet gruppen i 1910 sjoforslag til ændringer i loven om mandtal og sjofor tingsvalg, hvoreved sjoforstemmegivningen betydelig kunde sjoforenkles og sjoforjaldsinstituttionen sjoforbeholdes sjofortidig med at valgets renhet blev sjoforsjettet. Forslaget var utarbeidet i to alternativer og blev indsjofendt til tinget. Men baade departement og komite sjoford fremmed overfor dette lovforjofslags indhold. Og sjoformalismen sjoforet. Vi har nu jaar jaat nogen ændringer i loven, hvorum komiteordsjoforeren i odelstinget sjofa, at han ikke hadde sjofor stor tro paa sjofor ved at sjoforbedre sjoforjaldsinstituttionen.

Lov om sjoforandring i sjofor mandsskapsloven sjofor landet og sjofor sjofor sjofor stæderne m. v. og lov om magistratspersoners ansjofsettelse og avsjofledigelse har længe sjoforeligget i sjofor tingset, jaabel i sjoforrigge sjofor i indsværende valgperiode, men er endnu ikke ruffet sjofor frem til realitetsbehandling. Da vor gruppe i 1910 indjaa, at saken heller ikke da vilde kunne bli behandlet, blev der i reglementmæssig tid til odelstinget indsjofendt sjoforforjofslag om, at § 2 i sjofor mandsskapslovene (om almindelig kommunal kvindestemmeret) maatte bli behandlet, jaaledes at en ændring kunde bli gjørt gjældende ved kommunevalget i 1910. Saa sjofledde ogjaa. Og kvinderne blev derved sjoforllet like med mænd hvad den kommunale stemmeret angaar.

Revisjon av sjofabriktiljofusloven. —

Allerede i 1908 hadde sjofocialkomiteen avgit sin indsjofstilling og fra vort partis medlem i komiteen var optat sjoforforjofslag om 8 timers arbeidsdag og andre sjofor arbeiderne vjofgtige bestemmelser. Lo-

ven kom op til behandling i odelstinget, men paa forslag av en venstremand blev loven utfat. Der blev saa fra arbeidsgiverhold drevet en sterkt agitation mot de foreslaede forbedringer, men fra arbeidernes 1. mai-demonstrationer blev der indsendt resolutioner med krav om 8-timersdagens gennemforelse. Da loven i 1909 kom op til behandling i odelstinget, blev der fra vor stortingsgruppe reist en ihærdig kamp for forslagets gennemforelse, men saavel maksimalarbeidsdagen som kvindebeskyttelse blev nedstemt av hoire og venstre i fællesskap. Det bør her bemerkes, at venstre sammen med socialdemokraterne hadde flertal i odelstinget.

Forslaget om 8 timers arbeidsdag fik foruten vore 7 stemmer i odelstinget 5 venstrestemmer.

Efter forslag av vor gruppe blev der i 1910 foretat en ændring i § 45, som tidligere hindret det arbeidervalgte tilsynsmedlem i at inspicere bedrifter av lignende art som den han selv er beskæftiget i.

Sykeforsikringsloven. Her optoges i socialkomiteen vort principielle forslag om sykepleien i bestatningen. Under behandlingen i odelstinget optoges forslaget igjen, men ved votering om sykeforsikringen eller sykepleie skulde lægges til grund for odelstingets behandling, fik vort forslag bare vore egne stemmer. Da vort principielle forslag var forfattet, optok vi en del forslag til forbedring av loven, men disse blev nedstemt av hoire og venstre, som viste sig at ha fuldstændig samme syn. Loven er nu sat ut i livet og den har allerede vist sin umulighet. Vor gruppe motarbeidet risikoklassernes indførelse, likefom vi foreslag loven utfat for at optages til hel revisjon for dens ikrafttræden. Alle vore forslag blev nedvoteret.

For indeværende storting er fremset forslag til ændring saaledes at kom-

muner, som indfører læger og jordmodre paa fast løn, saar det i loven forutsette statstilbud.

Ulykkesforsikringsloven kom under revisjon i 1911 med det resultat, at dens omraade blev endel utvidet.

Videre er lov om ulykkesforsikring for siklere noget forbedret, idet bl. a. skadeboten er forhoiet fra 800 til 1000 kroner, likefom avdodes forældre i alle tilfælde skal ha ret til skadebot. Personer som helt eller delvis ernærer sig ved smaastidsjart (fragtemænd) kan nu komme ind under sikreforsikringen.

Ulykkesforsikring for sjømænd er gennemført i 1911, dog ikke i den form som vort parti kjæmpet for.

Et viktig arbeide som forestaar i indeværende session er revisjonen av loven om forsomte barn.

Odelstinget har like under paasten vedtat en lov om øprettelje av et lotteri til indtægt for 1) Hogfaken, 2) tuberkuløsens bekjæmpelse og 3) utstilling i Kristiania 1914. Vor gruppe motfattede sig dette lotteri som fører ind paa et princip av meget tviljom art. Da lotteri imidlertid blev besluttet, holdt vi paa at midlernes anvendelse skulde begrænses til tuberkuløsens bekjæmpelse. Naar odelstingets flertal beslutter at 800,000 kroner av lotteriets utbytte skal gaa til utstillingsvoiemed, er dette saa meget mere i strid med arbeiderklassens interesser, som denne avgjørelse vil trække yderligere store bevilgninger efter sig, likefom utstillingen i sig selv, efterat ha truffet store arbeidermasser ind i hovedstaden, i sin tid vil bidra til nedgangstider og stor arbeidsløshet.

En interpellation om den andet end betryggende ordning av infeksjonsrisikojomheten førte til, at regjeringen blev anmodet om at forelægge forslag til lov i saken. Men endnu venter man paa dette forslag.

Grundlovjater.

De av vor gruppe i forrige stortingssperiode fremsatte forslag til grundlovsændringer har været behandlet i indeværende stortingssperiode, men er blit nedvotert.

Gruppen har derfor paany ijjor fremsat forslag, tildels i flere alterna-

tiver, til forandring i grundloven i henhold til vort program, nemlig:

Angaaende stemmeretten.

Om bostedsbaandets ophævelse.

Om ophævelse av kongens befattning med stortingets aapning og opløsning.

Om folkets indflydelse paa lovgivningen ved adgang til direkte avstemning.

Kristiania, mars 1912.

A. Buen. A. Egede-Risjen. Aug. Embretjen. Ludv. Enge.

Alfred Erikjen. M. Foshaug. D. Guldal. Chr. H. Knudjen.

Magnus Risjen. Isak Saba. L. D. Sæbo.

Fra by- og amtsorganisationer.

Malejund.

Malejunds arbeiderparti bestod 31. decbr. 1911 av 8 foreninger med et medlemsantal av 186 mænd og 30 kvinder — tilfammen 216.

Maret har ikke været noget merkeaar, hvad det indre arbeide angaar. Der har været drevet endel agitation for at organisere i jagtig henseende og en ny forening er stiftet; men denne er endnu ikke indmeldt i arbeiderpartiet. Desuten har arbeidet for kooperationen været drevet noksa ihærdig.

Partiets økonomiske stilling er fremdeles daartig, da det endnu har adskillig av den gjæld, det paadrog sig ved bladet "Nybrot". — Skjont savnet av en avis joles sterkt, har man ikke turdet gaa igang med noget nyt bladforetagende.

Partiets kommune-fraktion har udsjoldet adskillig virksomhet. Bl. a. kan nævnes, at frit strive- og tegnemateriel samt haandarbeidsmateriel for piker er besluttet indført fra sommerferien forstkommende, og at et større havnearbeide (beregnet til at koste ca. 70,000 fr.) er besluttet utført uten entreprenor. Desuten har ved fraktionens arbeide en hel del av de lavestlønnede kommunale funktionærer saak en betydelig lønsforbedring.

Skjont partiet i numerisk henseende i en tid har staak omtrent stille, spores der dog i den senere tid adskillig større interesse for partiet og man har godt haab for det kommende aar.

E. Roswik,
form.

S. Franzen-Eidsvold,
sekr.

Akershus amt.

Dette aar horer til de saakaldte stille aar uten kommune- eller stortingsvalg. Partiet har dog utført adskillig arbeide for agitationen inden amtet. Der har været holdt foredrag paa forskjellige steder, og flere nye foreninger er stiftet i tilslutning til amtspartiet: Følgende 8 foreninger er indmeldt i aarets lov:

Bryns socialdemokratiske kvindeforening, Arskog socialdemokratiske kvindeforening, Hurdalens arbeiderparti, Abildso arbeiderparti, Østre Egebergs arbeiderparti, Østre Børums socialdemokratiske kvindeforening, Lorenskogens arbeiderparti, Mas arbeiderpartis kvindeforening.

Styret har bevilget 200 kroner til agitation paa Lvre Romerike og i Follo, men hittil har man ikke kunnet saa tak i nogen stiftet mand at sende ut i Follo, hvor man nærmest har tænkt paa husagitation.

I aarets lov har været holdt 8 injremoter til behandling av de foreliggende saker.

I pinsen blev der efter forrige aarsmotes beslutning holdt et amtssting i Lillestrøm. Det vellykkede møte været i to dage og avsluttedes med jeit jammen med ungdomsforbundet.

Den 19. november holdtes et ekstraordinært aarsmote i Kristiania til behandling av bladivorsmaalet. En komite blev nedjat til at forberede saken og forelægge den for et nyt aarsmote, som skal holdes inden marsforstkommende.

Amtspartiet teller nu 61 foreninger med ca. 1400 medlemmer.

Øjælden er efter et loft overslag i sidste styremøte ca. 400 kroner til Det norske arbeiderparti. Kassebeholdningen fr. 431.75. Utestaaende kontingent ca. 460 kroner.

Som man ser er amtspartiets økonomiske tilstand ganske god tiltrøds for de forholdsvis store utgifter som amtstinget paajorte kassen.

Under lofkonten flyttet partiets sekretær, hr. S. C. Smitt, ut av amtet, hvorfor styret i møte den 10. septbr. til midlertidig sekretær valgte G. M. Rind fra Mas.

Bergen.

Bergens arbeiderparti bestaar ved utgangen av 1911 av 34 foreninger med 2026 medlemmer, hvorav 180 kvinder, mot 1550 medlemmer i 35 foreninger ved utgangen av 1910. Av medlemmerne er 200 bosjittende i Aarstad og Laksveaag. For disse betales kontingenten tilbake til derværende foreninger av S. B. amtsarbeiderparti. Styret har henstillet til de foreninger, som haar utenfor, at byta spørmaalet om tilslutning til partiorganisasjonen til behandling.

1. maidemonstrationen hadde god tilslutning. Toget var større end foregående aar. Taler for dagen holdtes av hr. redaktør Einar Li. Herfra sendtes som taler hr. redaktør J. Angell-Olsen til Stavanger.

Under lofkonten arrangeres demonstrasjonstog, hvori deltok ca. 3600. Toget var det største som har været set her og hadde stor moralisk virkning. Taler holdtes av d'hr. Peter Nilssen, J. Angell-Olsen og B. Heggem. Desuten nedjattes indsamlingskomite for frivillige bidrag. Til formandskapet ind-

sendtes forslag om igangsettelse av arbeid for de utelukkede. Formandskapet besluttet imidlertid intet at foreta i sakens anledning, idet flertallet fandt man ikke burde "ta parti" i kampen.

Av saker av interesse for socialdemokratiet, som er vedtat i bystyret, nævnes beslutningen om utvidet læsetid i folkestolen, bevilgning til ny folke-skolebygning paa Mohlenpris. Efter planen skal to nye skolebygninger være færdig til næste skoleaars begyndelse. Bystyret har iaar brutt med tidligere praksis, idet skolebygningen er besluttet amortisert i lovet av 20 aar og inventaret ført til utgift for 1912 mot tidligere tat av laanefondet og anvorstijert i 40 aar. Under sterkt motstand lykkedes det at faa vedtat, at gasverket utfører indlægning av kogegasindlæg ved egne rorleggere. Afgang til bruk av gas og elektrisitet for de brede lag er lettet ved lempeligere installationsvilkaar og nedjættelse av prisene.

Til opprettelse av tandklinik for skolebarn er de nødvendige midler bevilget. Det lykkedes gruppen at forhindre forhoielse av kirpengene paa sykehuset for kredspsykiaskers medlemmer. En komite er nedjat til at utarbeide nyt lønsregulativ for kommunale arbeidere og tjenestemand. Partiet har en representant i komiteen.

Dagbladet "Arbeider" har hat jevn fremgang. Bladet trykkes nu i over 10,000 eksp. Særlig har abonnenttallet øket i landdistrikterne. Annonceindtægterne har gaat raft fremover.

Joh. Samuelson,
formand.

Ivar Hetteli.

Søndre Bergenhus amt.

Ved aarets begyndelse var 7 foreninger tilsluttet partiet med et samlet medlemsantal av 330. I aarets løp er indmeldt Stord arbeiderforening med 50 medl. og Haug socialdemokr. forening med 20 medlemmer.

Partiet har nu 400 betalende medlemmer.

Der er i aaret avholdt 4 styremoter. Partiets aarsmote (generalforsamling) avholdtes i Folkets hus i Bergen den 18. april.

Efter amtspartiets initiativ blev der i slutningen av august avholdt et stævne av socialistiske kommunerepresentanter i amtet. I motet deltok ogsaa delegerte fra endel partiforeninger. Møtet, der var det første i sit slags, var omfattet med stor interesse.

Som bekjendt har centralstyret bevilget 150 kroner til agitation blandt fiskere og landarbeidere i amtet.

I den anledning har amtspartiets styre truffet overenskomst med redaktør Angell-Olsen om at holde en række foredrag likelig fordelt mellem Hardanger, Bøfs og Vardhordlands kreds.

Agitationen i forstævnte kreds er allerede avsluttet og er efter min formening særdeles vellykket.

Agitationen i Bøfskredsen vil begynde i nærmeste fremtid.

Agitationsplanen er samarbeidet av amtspartiets styre.

Aaret 1911 maa i det hele sies at ha været et godt aar for vårt parti, idet ogsaa en stor del gaardbrukere har sluttet sig til os. Den store løvskut i sommer har bidrat meget hertil.

Sndv. Johnsen,
formand.

Bodo.

Foreningen har ved aarets utgang 34 indstrevne medlemmer, men har bare mottat kontingent fra 20.

Der har i aarets løp været avholdt 4 medlemsmoter, 14 styremoter, 5 foredragsmoter, derav 2 med fest. Samtlige moter har været godt besøkt, og særlig har foreningen jat pris paa partisekretærens besøk. Vi haaber til næste aar ogsaa at faa besøk av en av partiets ledende mænd. Der har i aarets løp paagaat foreløbige forhandlinger om kjøp av forsamlingslokale. Likejaa har Søndre Saltens arbeiderparti besluttet at flytte sin avis "Saltens Fremtid" til Bodo uten at der endnn foreligger noget resultat. Av hensyn til stortingsvalget er byen allerede i december 1911 inndelt i 8 roder med en agitationskomite paa 8 mænd som ledere av arbeidet inden roderne. Til bruk for agitationskomiteen er indkjøpt ca. 300 brosjyrer. Desuten er tidligere i aaret solgt ca. 100.

Carl Bonnevie,
sekretær.

Bratsberg amt.

Den politiske agitation og det politiske arbeide har i 1911 været likejom andenhaands arbeide, det som har optat den meiste tid og blit oifret den største opmerksomhet, og selvfølgelig meiste arbeide, har været jagbevægelsen, og den kamp denne organisationen har fort i dette aar.

I den største og bedste tid av aaret var alt arbeide centraliseret om jagbevægelsen, her var likejom alle interesser knyttet sammen til et eneste stort spørsmål — klasjekampen — og den blev fort hidsigere og driftigere end nogen sinde for. Men trods alt det arbeide som de jaglige kampe avfodte, jaa har ikke alt politisk arbeide ligget i dødvande.

Den første agitation paa aaret 1911 begyndte nntaarsdag, da formanden var paa Bold og holdt 2 foredrag, et jaglig og et politisk, motet var arrangeret av en upolitisk forening, der efter

foredraget besluttet at melde sig ind i partiet. Redaktør Berg har som vanlig været stadig paa farten, og holdt foredrag om jaglige, politiske og kooperative spørsmål.

Tollef Stensrud, Saltvig og ordfører Olav Røe har ogsaa holdt en række foredrag.

Der er afholdt 7 styremøter, hvor man blandt andet besluttet at kjøpe ny presse samt leie nye lokaler til "Br.-Dem."

Der besluttedes at leie i Melgaardsgaard ved Torvet i Skien; stedet er centralt beliggende med store, lyse, venlige rum, et stort lokale i bakgården er indredt til trykkeriet.

Dette var foranstaltninger, som styret fandt nødvendige paa grund av det store forøgede oplag vort blad har faat. "Br.-Demokraten" har paa det sidste aar øket sit oplag med det dobbelte.

Men trods den store utvidelse av lokaler og indkjøb av ny presse, saa vil budgettet balansere, med det abonnentantal som bladet nu har.

Dertil kommer at vi har anskaffet os en moderne hurtigpresse, den første i sit slags her i amtet, like som den centrale beliggenhet som ekspedition og redaktion vil faa, vil bli en dugelig agitator for parti og presse.

Det kan vel her være paa sin plass at nævne, den som stille og ubeamerket har tat de store og tunge løst, naar det rigtig knep, og det er forretningsfører Sr. Matre, en ting er sikkert, at i en saa vanskelig tid, som vort blad hadde at kjæmpe med under de første aar, vilde en mindre omjorgsfuld og dygtig forretningsledelse, lagt vort blad i groften.

Ved siden av dette har vi redaktør Bergs dygtige og samvittighetsfulde arbeide, som har gjort vort blad til et av de bedst redigerte partiblade.

Man vil minde om dette, naar man med glæde kan notere bladets væl-

dige utbredelse det sidste aar, og som styret noterer som noget av det glædeligste ved sidste aars utvikling. Her er senere hen paa aaret dannet flere partiavdelinger utover amtet.

I pinjen avholdt partiet sit aarsmøte i Forsgrund, hvor der blandt andet blev besluttet, at formanden skulde foreta en agitationsreise i Bamle kreds, paa denne tur blev der holdt 10 foredrag og dannet 3 foreninger — dette er vel at merke det første tak i denne kreds, her er et udmerket materiel for vort arbeide, men kredsen er tungvindt at reise i og kostbar at oparbeide, saa her er endnu langt frem. — For de 250 kroner som er bevilget av centralstyret til agitation i Bratsberg, er plan for sammes anvendelse overferdt til centralstyret. Til denne planlagte agitation anvendtes hr. Bjorn Evje, T. Stensrud og Røe.

Vo arbeiderforening som var en av de sidste reste av den demokratiske arbeiderorganisasjon i Østtelemarken, har besluttet mot to stemmer at melde sig ind i amtspartiet. — Dette skridt har stor betydning for valget i Østtelemarken, — arbeiderne i Bratsberg har godt haab om at vinde denne kreds, venstre i denne kreds skjelver for næste valg, og med god grund. Vort parti er i stadig vekst i denne kreds, der dannes avdelinger paa kryds og tvers og i alle kroer; vi har nu kun Siljord igjen, men den kommer nok den ogsaa.

Ved aarsstiftet eller fra 1. januar 1912 vil vort parti i Bratsberg tælle 63 tilsluttede foreninger, mot 36 a 40 ifjor, dette maa vel jies at være en god vekst, og farten faar vel jies at være upaaflagelig.

Med dette saa gaar vi det nye aar imote med lyse forhaabninger.

E. Reierjen,
p. t. formand.

Drammen.

Med utgangen av aaret 1910 hadde vi 24 foreninger med ca. 1100 medlemmer.

I 1911 er foreningstallet øket til 25 og medlemsantallet til 1410.

Der er i aarets løp avholdt 1 ordinær og 1 ekstraordinær generalforsamling, 6 partimøter, 24 partistyre-møter og 6 møter med 1. mai-komiteen.

Et forslag fra "Grundarbeidernes forening" om at opprette et repræsentantskap for partiet og sløise partimøterne blev forkastet.

Marets 1. maidemonstration var som vanlig vellykket i enhver henseende. Demonstrationstoget tallet 31 foreninger og ca. 2200 deltagere og blev som vanlig oppløst paa Brageruvs torv, hvor hr. o.r.sakf. Buntervold holdt talen for dagen; for og efter talen sang av 1. maiforet. Om aftenen arrangeredes folkefest i Folkets hus og Dr.s arbeiderforening, hvor tilslutningen og stemningen var den bedste.

Svad der ikke mindst bidrog til at gjøre dagen festlig denne gang, var ganske vist den omstændighet, at formandskapet nu — som følge av den forandrede sammensætning efter sidste valg — indvilget partistyreets andragende om flagning paa de kommunale bygninger — og hvad som kanskje var av endnu større betydning: efter andragende fra partistyret og arbeiderpartiets kvindeforening besluttet stolestyret at gi folkestolerne hel fridag 1. mai. Dagen gav desuten et økonomisk utbytte av fr. 167.61, hvorav 30 kroner bevilgedes komiteen for anskaffelse av relieff av Marcus Thrane.

Angaaende festligholdelsen av 17. mai vedtok partimøtet 2. april saadan beslutning: "Det henstilles til de partiet tilsluttede foreninger hurtigst mulig at sammenkalde møte og vælge repræsentanter til 17. maikomiteen."

Denne henstilling resulterte i at

arbeiderpartiet fik flertal i 17. maikomiteen, besatte formandspladsen og i det heletat bestemte programmet for dagen. Talen for kongen sløisedes, hvilket de borgerlige partier tilsyneladende folte sig ilde berørt av og vistnok som følge herav i stor utstrækning holdt sig borte.

Torgeir Braa holdt talen for dagen.

Den 13. august holdtes et vellykket netvinnerstevne i Dr.s park. Ved formiddagstogenes ankomst jamleedes de fleste av partiets foreninger under sine faner paa Strømsø torv, hvorfra der under musikk avmarsjertes til parken, hvor hr. Torgeir Braa paa formiddagen holdt et med spændt opmerksomhet vaahort foredrag.

Paa eftermiddagen talte stortingsmand N. Buen og advokat Gustav Heiberg, likeledes under spændt opmerksomhet og meget bifald. Desuten sang og musikk.

Fra distrikterne — naar undtages N. Eker — deltok denne gang ikke mange, grunden hertil kan visselig søkes i den da paagaende lockout.

Stevnet gav et overskud av fr. 219.61.

Den 19. februar holdt formanden i Arbeidernes sagl. landsorganisation, hr. Ole T. Vian, foredrag i Folkets hus om "Lønsarbeideren og den saglige kamp". Foredraget var godt besøkt.

Tredje juledag hadde partiet julefest, hvor mange mennesker deltok. Sekretær Sverre Iversen talte.

Partiet har ogsaa dette aar avholdt bazar, der denne gang gav et særdeles godt utbytte, nemlig fr. 1211.79.

I juli maaned var valg paa 2 juvpleanter til forlikskommissionen. Partiets kandidater var d'hr. Jul. Kristianjen og G. N. Svendsen. Det hadde været en let sak for os at besatte disse pladser, om vore folk hadde vist litt mere interesse for dette valg; men nu som

tidligere spillet vore folk ved sin life-
gyldighet borgerpartierne seiren ihænde.

Ved valg paa tilsynsutvalg ved
byens folkestoler valgtes samtlige de av
partiet foreslaaede.

Kun et faatal avgav stemme.

“Fremtiden”.

Vort blad har gaat betydelig frem
i 1911. Abonnementantallet har øket
jevnt, dog er tilgangen størst efterat
avisen — ved anstajfelsen av den nye
presse — utkom i nyt og mere moder-
ne format.

Efter henstilling fra partistyre-
t igangjattes en agitation for “Fremti-
den” samtidig med utgivelsen av avi-
sen i nyt format. Denne agitation,
der lededes av hr. G. Kontén, staj-
fet mange nye abonnenter.

“Fremtiden” trykkes nu i et dag-
lig oplag av 6000, hvorav ca. 2000
abonnenter i Drammen.

Som følge av ny presse maatte
bladstyret opta et laan, stort 10,000
kr. Som kautionister for dette laan
stod bladstyrets medlemmer; men fræ-
vet disse som garantister for sig jælles-
organisationerne i Drammen, Buskerud,
Harsberg, Kongsberg og Honefjøs.

I “Fremtidens” bladstyre har par-
tiet været repræsenteret ved formanden
og typograf N. Evensen.

Kommunefractionen.

Kommunefractionen og partistyret
har i aaret 1911 avholdt ialt 12 moter.

Det lykkedes arbeiderpartiet med
den sterke minoritet som det sik i by-
styret efter valget i 1910, at bli re-
præsenteret i de vigtigste formandskaps-
komiteer, nemlig i gasverkskomiteen, ko-
miteen for de stadsingenioren under-
lagte arbeider, havnestyret, sykehjælsko-
miteen og skattekomiteen, foruten i en-
del mindre vigtige komiteer. I bystyre-
mote den 17. februar 1911 opnaadde
partiet at faa indvalgt 3 av sine egne

medlemmer i stolestyret. Under 24. fe-
bruar overjendte kommunefractionen
ved sin formand en skrivelse til magi-
strat og formandskap med anmodning
om at utrede sporsmaalet om opjorelse
av arbeiderhjem for kommunens reg-
ning. Efter en længere tids forløp blev
tilslut av bystyret nedjat en komite til
at behandle og utrede saken. Komiteen
bestaar av 5 medlemmer, hvorav 2 av
arbeiderpartiet.

Foruten en række mindre saker, der
har været behandlet i gruppemoterne,
er ogsaa posten om kommunalt indkjøb
av kul og ved og sykepleien over i be-
stutningen; men noget begrundet forslag
om disse sakers gjennemjorelse er end-
nu ikke fremjat. Avholdsposten paa
arbeiderpartiets program har været be-
handlet og debattert i flere gruppemo-
ter og partiets repræsenteranter har ved
sin holdning og stemmegivning i denne
sak opnaadd betydelige indskrænkninger
for utjalsgjeldernes vedkommende, idet
saadanne bevillinger nu kun er meddelt
i byens centrum.

Gruppens formand er hr. T. Braa,
der ogsaa for 1912 er gjenvalgt som
byens viceordjorer.

J. Tollefsen,
formand.

A. Mojs.
sekretær.

Haugejund.

Ved aarets begyndelse hadde partiet
et medlemsantal av 450 i 15 avdelin-
ger. I aarets løp er tilmeldt 5 nye
foreninger med et samlet antal av 100
medl. Partiet tæller nu 20 foreninger
med et medlemsantal av 550. Partiet
har optraadt selvstændig ved valg av
tilsynsutvalg for folkestolen og sik sine
mænd valgt. Ved forlikskommisjær-
suppleantvalget opnaadde ikke partiets
kandidat flertal; motkandidaten valgtes

med 1 — en — stemmes overvegt. Partiet har ogsaa i det forløpne aar arbeidet paa at faa et fond til erstatning av taqt arbeidstid for partiets kommunale tillidsmænd. Forelobig er det meningen, at dette fonds fordeling kun skal komme formandskapsmedlemmer til gode. Det kooperative utvalg har ogsaa lagt sig i sjelen for at faa oprettet kooperativt bakeri, og meningen er at faa oprettet bakeriet i 1912. Videre har partiets representantskap nedsat en komite til utredning av spørsmålet om partiets overtagelse av "Gaugefunds Folkeblad". Folkets hus finanskomite har arbeidet haardt i det forløpne aar og skaffet mange penge tilveie; sandsynligvis vil partiet nu komme til at bestemme sig for et av komiteens forslag til kjøp av tomt eller hus. Partiet har i det forløpne aar avholdt 27 styremoter, 8 representantsmoter, 2 sællesmoter og 2 ordinære generalforsamlinger. De 5 nye foreninger er følgende: Hermetikarbeidernes forening, Fyrboternes kvindeforening, Soc. dem. ungdomslag, Kvindelige hermetikarb. forening, Formernes forening.

G. Gulbrandsen,
i. t. sekretær.

Hammerfest.

Vi skal herved forsøke at gi en oversigt av det viktigste som er foregaaet i 1911.

I oktober blev Hammerfest arbeiderparti stiftet av 5 foreninger, nemlig arbeider- og systerforeningen, ungdomslaget "Ungdommens vel", Socialdemokratisk kvindeforening, som er stiftet i 1911, Træarbeidernes fagforening og Bakernes fagforening, som likewise er stiftet i 1911.

Til partiets formand blev postmester Eriksen valgt. Vi har i høst hatt forlikskommissærvalg. Vi deltok for første

gang i dette og stilte op kandidater av vort parti. Som forlikskommissærer blev opstillet av vore partifæller ordfører Hansen og skolebestyrer Wold, som blev valgt.

Hammerfest arb. og systerforening.
Jørgen Hansen,
sekretær.

Hedemarkens amt.

I aarets løp har været holdt 3 styremoter.

I henhold til amtspartiets aarsmotes beslutning i 1910 har styret planlagt og gjort et forsøk paa at organisere flog- og landarbeiderne. Styret har mottatt 300 kroner fra landsorganisationen til anvendelse i dette oiemed. Beløpet besluttedes fordelt med 150 kr. til Solor, Ringer og Odalen, 100 kr. til Østerdalen og Trysil og 50 kr. til Hedemarken. Redaktør Waldemar Carlsson har holdt en række foredrag i Solor, Østerdalen og Trysil om fagorganisationen. Særlig paa de to sidstnevnte steder har arbeidet baaret gode frugter, idet der blev dannet flere foreninger av flogarbeidere og slotere. Paa flere mest stikkede steder i Hedemarken, særlig Voiten og Nomedal flogdistrikter, har Karl Amundsen holdt en del foredrag om socialismen i almindelighet, fagbevægelsen og dens nytte; men da han endnu ikke har avsluttet arbeidet foreligger ingen beretning fra ham. Fra hr. Carlsson derimot er beretning indkommet til formanden. Man formoder at det første stot hermed er git til en fremtidig faglig organisation av flog- og landarbeidere inden amtet. Men arbeidet trænger fortiaat støtte skal det kunne lykkes.

Bed siden herav har været holdt leilighetsvis foredrag om socialismen og vort principielle program, jaavel av formanden selv som av andre. Sekretæren har holdt foredrag i Veldre, Ho-

medal nordre og Valset demokratiske arbeiderforeninger. De to forstnevnte er nu indmeldt i Det norske arbeiderparti.

Da amtspartiets styre raader over smaa midler, har man ikke hat anledning til at ofre noget videre paa den politiske agitation inden amtet. Men fremgangen for socialismen spores dog tydelig over hele amtet, og særlig i Søndre Hedemarken, hvor 4 arbeiderforeninger paa et aars tid har gaat over til vort parti, og flere ventes i den nærmeste fremtid at ville følge eksempel. Dette er tegn som tyder paa, at arbeiderklassen begynder at storme, at deres interesser falder sammen med socialdemokratiet og de vil støtte dette parti. Vort stedlige partiorgan "Demokraten" har naturligvis mægtig bidrag til denne forstaaelse, og mere vil det komme til at virke nu det er overtaget av foreningerne i Hamar, Hedemarken og Østerdalen.

Ved en kraftig agitation og opstilling av en dygtig og i kredsen kjendt mand til stortingskandidat, stulde vi ha haab om at erobre Søndre Hedemarkens kreds ved kommende valg.

Den 26. og 27. december holdtes aarsmote i Baaler, hvortil møtte 42 repræsentanter — styret iberegnet, samt partiorganerne "Solungens" og "Blommendalens" redaktører. — Foredrag blev holdt av sekretæren om "Maalhafens stilling til arbeiderbevægelsen". Foredraget gav ikke afledning til nogen uttalelse. — Ivar Færder holdt foredrag om sykeforsikringen. Efter et længere ordskifte vedtoges enstemmig følgende uttalelse:

"Hedemarkens amts arbeiderparti, samlet til aarsmote den 28. decbr. 1911, henstiller til lovgivningsmyndighetene at gjennemføre sykepleien (over) i bestatningen eller i hvert fald forandre sykeforsikringsloven derhen, at en kommune som ansætter læger paa fast løn faar det bestemte statstilskud, to

tiendebøle av den beregnede præmie, samt fritages for at yde tilskud til kreds-kassen. — Kommuner som yder frit sykehushold skal ha ret til refusion av kredslysekassen for indlæggelse av dens medlemmer."

Til støtte for de lockoutede arbeidere er ved amtspartiets foreninger indsamlet ca. 600 kr. regnskapsført av styret; men det formodes at en hel del beløp er indsendt som ikke er kommet til styrets kundskab.

Den 1. januar 1911 hadde amtspartiet 36 tilsluttede foreninger med 1393 medlemmer. Den 31. decbr. 1911 stod tilsluttet 43 foreninger. Dette tyder ogsaa paa at socialismen er i god fremgang inden amtet.

For Hedem. amts arbeiderparti
L. L. Fulsseth,
sekretær.

Nordre Helgelands kreds.

Nordre Helgelands arbeiderparti har i 1911 hat vanskelige forhold til arbejde under. De oprevne og ustabile arbeidsforholde i Ranen har virket uheldig for organisationens fremgang. En kvindeforening paa Mo har i aarets løp tilsluttet sig partiet. Til kredspartiet har været indbetalt kontingent for 18 kvinder og 55 mænd.

Noget fællesmøte for kredsorganisationen har i aarets løp ikke været afholdt grundet de lange afstande og de altfor store reise udgifter.

I Mo er ved partiets initiativ indført frit skolmateriel, likesom begge arbeiderpartiets kandidater til forlikskommisjoner blev valgt.

Vi haaber paa bedre fremgang i kommende aar, da den politiske vind sandsynligvis vil blæse op til storm til sommeren.

Nordre Helgelands kredsparti.

Thomas Spjeltavik,
formand.

A. P. Karljen,
kasserer.

Horten.

Hortens arbeiderforening, der for som enkelt forening stod tilsluttet Det norske arbeiderparti, blev fra 1. april 1911 omdannet til samorganisation for byen under navn "Hortens arbeiderparti", der nu bestaar av 3 jagforeninger og 1 kvindeforening. Medlemsantallet var den 1. januar 1911 136, ved aarets utgang 210 medlemmer.

Der er avholdt 21 styremoter, hvorav 2 har været fællesmoter med partiets kommunefraktion, 7 medlemsmoter, 1 ordinær og 1 ekstraordinær generalforsamling og 3 fester.

Der er nedsat 1 lovkomite, 1 presjekomite og 1 byggekomite. De to sidste komiteer er nedsat med tanke paa at faa en for partiet egen lokalavis og ved tilbygning av Folkets hus faa de nødvendige rum til trykkeri m. v.

Et socialdemokratisk ungdomslag er stiftet, det har ca. 40 medlemmer.

Partiets læseværelse, hvor de fleste av dagspressens aviser er utlagt, har været godt besøgt.

Deltagelsen i aarets 1. maijfejtligholdelse var ndmerket. Hr. redaktør Andreas Hanssen talte paa byens torv og ved festen i partiet. Tilslutningen i demonstrationstoget var større end for.

Den av partiet valgte kommissioner for "Social-Demokraten" har utført et godt arbejde og bidraget meget til "Social-Demokraten" utbredelse i byen.

Partiets kommunefraktion, bestaaende av 2 kvinder og 9 mænd har i det forløpne aar under de forskjellige sakers behandling formaadd at faa vedtatte beslutninger til fordel for den arbeidende klasse, likeledes har de gjort sit til partiets herse representation i de forskjellige komiteer og kommissioner i vor by.

Partiet har i 1911 bejat viceordførersstillingen og de 2 forstikskommisærvaldsje med sine mænd.

Naar der tages i betragtning de vanskelige forhold under hvilket vi arbeider, idet byens befolkning hovedsagelig bestaar av statens arbeidere og militære, maa det sees at partiet gaar raft fremover allikevel.

Partiet har oparbeidet sig en sterk stilling i det kommunale liv som gir godt haab om ofet fremgang og tilslutning i vor by.

H. J. Knudsen,
formand.

Chr. Syverjen,
sekretær.

Sarbjord.

Til trods for vanskelige forhold, daarlige kommunikationer, mange miles reise til motestederne, jærlig om sommeren er dette tilfælde, da forskjellige slags iprog der ikke i liten mon vanskeliggjør arbeider, kan man dog ikke være utilfreds over foreningens virke.

Foreningen har i aaret 1910 avholdt 12 moter, hvorav 2 generalforsamlinger, 6 styremoter og 4 medlemsmoter. I 1911 8 moter, hvorav 2 generalforsamlinger 3 styremoter og 3 medlemsmoter og har i disse 2 aar behandlet 34 saker foruten de ved de ordinære generalforsamlinger foretagne valg og foretagne nominasjoner til stat- og kommunevalg.

Foreningens vidstrakte virkefelt har ikke medført faa liten korrespondanse. Man har forsokt medvirket til opforelse av fyrklamper, opstakning av undervandsstjær, som i likhet med den mangelfull paa de fornodne fyrklamper gjør dampstjærarten mindre heldig. Har gjort gjeldende ved fastsettelsen av lokalruter, at anlov maatte ogfaa legges til de steder som baade sjo- og landverts er mest tilfidefat. Har medvirket til en bedre ordning med hensyn til voffbefordringen. Har soft herredsstyre om utbedring av veier. Har forsoft at

bringe de saa omtvistede renhold og renbeite i et heldig gjenge. Har indbudt alle foreninger i Ost- og Vest-Finmarken som er tilsluttet Det norske arbeiderparti til dannelse av amtsorganisation, men da interesjen herom fra forskjellige hold var liten og forskjærte meningener om organisationens nytte, maatte tanken opgives.

Nogen hjælp utenfra har foreningen ikke hat, dog kunde dette vistnok behoves, ialfsald hvad agitation og foredrag angaar. Man har tenkt at værtiet kunde ha tilfagt en mand, j. eks. Saba, den tid han ikke er i stortinget at reise om og holde foredrag, men har endnu ikke hort noget i den retning.

Foreningens moter er ofte godt besøkt, og har man god tro at medlemsantallet maa komme til at stige.

A. Kangas, Oluf Olsen.
formand.

Stevnater arbeiderforening

har i aaret avholdt 6 styremoter, 5 medlemsmoter og 1 ekstraordinær generalforsamling.

Foreningen avholdt et stort stevne jondag den 30. juni, hvortil var indbudt folgende foreninger: Stua arbeiderforening, Vuul kvinde- og jagforening, samt jagforeningerne mellem Heen og Honesos. Stevnet var besøkt av ca. 1300 mennesker og hr. stortingssmand Sæbo holdt foredrag om storloekouten.

Stevnet indbragte ca. 110 kroner som utdeltes blandt trængende loekoutede.

G. Hansen. Ole Marthinjen,
sekretær

Rongsberg.

For vor partiavdeling har aaret været et stille aar. Intet offentlig valg har fundet sted, og vor virksomhet har derfor kun været av indre beskaffenhet.

Der er avholdt 10 styremoter og 4 medlemsmoter samt 1 ordinær og 1 ekstraordinær generalforsamling.

Kommunegruppen har holdt 10 moter til behandling av kommunale saker.

Som sedvanlig fattede vi os i spidsen for 1. maidemonstrationen, ved hvilken anledning Gunstein Andersson talte. Forovrig har intet offentlig mote været holdt.

I anledning storloekouten nedfattes paa styrets initiativ en komite, bestaaende av repræsentanter fra Vaabenarbeidernes og Solværksarbeidernes foreninger samt vor partiavdeling, til indsamling av frivillige bidrag.

Indsamlingen indbragte ialt kr. 647.45, hvorav et mindre belov blev utdelt til utelukkede her i byen.

For distriktets partiblads "Fremtiden" har der været agitert, og abonnentsantallet er derved steget endel.

Vor kommunefraksjon har bidrat til at antallet av olretter — almindelige og indskrænkede — er nedfat. Almindelige skjenkerettigheter er helt sloifet, likejorn utjalsgrettigheterne er blit færre. Vikejaa har gruppen bidrat til at hæve lønnen for de kommunale funksionærer og arbeidere.

Ved budgettets behandling for 1912 fremsattes fra vor side forslag om bevilgning til tandpleie i skolen. Forslaget faldt, men vedtoges et subsidiært stillet forslag med henstilling til skolestyret at fremkomme med utredning av saken og i tilfælde forslag.

Medlemsantallet er omtrent som tidligere. Fra 1. januar 1912 er Baker- og konditorpendenes forening indmeldt i partiet.

Partiet var — ved formanden — repræsentert paa det ekstraordinære landsmote.

Anton Amundsen,
j. t. formand.

Kristiania.

Paa Kristiania-avdelingen aarsmøte mandag den 28. mars blev nyt forretningsutvalg valgt. Valgte blev: Karl Dien til formand, fru Sigrid Thomassen til kassjerer, Sverre Krogh til sekretær og G. E. Stubberod og Petter Pedersen til styremedlemmer.

Første maitoget iaar var ikke saa stort som vanlig. Toget talte ca. 7000 deltagere. Hr. redaktør Torgeir Braa holdt talen for dagen.

Paa repræsentantskapsmøte 8. mai blev et forslag fra ungdomslagene og studenternes soc.-dem. forening, om antimilitaristisk demonstrationstog 17. mai behandlet. Forretningsutvalgets forslag om avholdelse av et antimilitaristisk friluftsmøte vedtoges.

Til det antimilitaristiske friluftsmøte forjokte forretningsutvalget at saa borgermester Lindhagen eller red. W. Lund som taler ved siden av stortingsmand Egge-Risjen. Da ingen av de jøenke talere kunde komme, blev Krogh valgt som 2. taler. Til møtet hadde forretningsutvalget latt trykke nogle socialistiske fange, for derigjemem at gjøre fangen mere almindelig blandt partiføllerne.

Møtet var besøkt av 2 a 3000 tilhørere.

I anledning den skandinaviske parlamentariske fredskonferanse besluttet forretningsutvalget at arrangere friluftsmøte paa Dullinløkken med Branting og Palmstjerna som talere.

I anledning arbeidsgiverforeningens lockoutstrøffel, blev i sidste diebtif møtet gjort om til lockoutmøte og landsorganisationens formand lovet at redogjøre for den saglige situation. Tiltrøds for det korte varjel (lovesedler blev utdelt samme dag som møtet skulde finde sted) var møtet overordentlig godt besøkt, idet mellem 3 og 4000 tilhørere

var mott av. Landsorganisationens formand blev forhindrede av sekretariatmøte fra at komme, men bragte møtet inn kristnlige hilsen. I hans sted maatte Krogh tale.

For kommune fraktionen, som bestaar av 31 repræsentanter mot hoieregruppernes 45 og venstres 8, har boligjaken været det viktigste spørsmaal. Forslaget om kommunal byggevirkingsbet blev nedvoteret mot socialdemokraternes og venstres stemmer, likeledes forslaget om fire fæste istedetfor jalg eller fæste av kommunens tomter. Kommunal laan eller garanti besluttedes git til byggeselskaper med indtil 85 pct. av anlægskapitalen. Denne foranstaltning har vist sig helt utilfredsstillende. — Under lockouten fik arbeiderpartiet gjennomført aapning av det billige kommunale matjalg samt eventuel skolebepjising, mens et forslag om igangsettelse av kommunale arbeider blev nedvoteret i formandskabet av hoiere med støtte av en venstre repræsentant. — Frit skolemateriel blev under budgetbehandlingen atter nedvotert av hoiereflertallet. — I ædruelighets spørsmålet har arbeiderpartiets repræsentanter arbeidet for indstrænkning av skænkertigheternes antal. I repræsentantskabet fik forslaget om en nedsettelse fra 200 til 190 flertal. — I et mal av mindre saker har arbeiderpartiets kommune fraktion stadig høvdet de socialdemokratiske prinsipper, som oftest i kamp mot den samlede borgerlige repræsentation.

Med kommune fraktionen har forretningsutvalget i den forløpne tid hat 4 møter. Det ene var sammenkaldt for at suldmægrig Johs. Dahl skulde redogjøre for sine undersøkelser angaaende de kommunale pleiehjem samt om forholdene for de paa fattigvæjenets regning utsatte barn.

I anledning utstillingen i 1913 var

der fra partiſekretæren Magnus Rils-
jeſens ſide utret onſjkeligheten av et ſæl-
leſmote av ſtortings- og kommuneſrat-
tionen for at opnaa enighet om ſælles
optræden i denne ſak. Paa motet ind-
ledet partiets formand ſpørſmaalet og
ſaken blev indgaaende debattert uten
dog at bli færdigbehandlet.

Paa et ſenere kommuneſraktions-
mote vedtoges at ſtemme imot en even-
tuel landsutſtilling i 1914 paa grund
av den forhaandenverende boſignod og
den med en ſaadan utſtilling forbundne
ſtigning av prizerne paa livsformoden-
heter.

Paa grund av den departementale
komites forespørjel til landets formand-
ſkaper om deres ſtilling til grundværdi-
ſtigningsſtat avholdtes et ſraktionsmote
til droſtelleſe herav.

Fraktionen beſluttet at gi tanken
herom ſin tilſlutning. Paa ſamme mote
konſtituerte fraktionen ſig med redaktor
Feppeſen ſom formand og G. Dusland
ſom ſekretær.

Fraktionen har eſter den tid holdt
ſine moter ſelvſtændig, og nogen prin-
cipielle ſaker, ſom har krævet ſælles-
mote mellem fraktionen og forretnings-
utvalget, har ſenere ikke foreligget.

Skolernes tilſynsutvalg.

Agitationen og adminiſtrationen
av dette valg er overgaaet til abdelin-
gen ſom en partiſak. Valgdagen den 11.
december oppviste en ſmuk ſeier for par-
tiets, idet vor liſte gif gjennem ved ſamt-
lige ſkoler.

Lockouten.

I anledning av at arbeidsgivernes
2. lockoutopbud ſkulde træde i kraft ſam-
menkaldtes repræſentantſkapsmote til
13. juli. Paa dette mote vedtoges det
at gi forretningsutvalget fuldmagt til
i kontakt med ſekretariatet og i ſamar-
beide med forretningsutvalget for De
ſamvirkende ſagforeninger at virke paa
bedſte maate og foreſtaa den ſtedlige

indsamling. Det paalagdes endvidere
forretningsutvalget at forhandle med
Folkets hus' ſyre om ſtængning av re-
ſtauranten under lockouten.

Forretningsutvalget gif ſtraks
igang med at oprette ſaſt fontor og
ſætte ſart i den frivillige indsamling.

Den ſit en kraftig ſtøtte av kred-
ſerne, ſom nedſatte eller konſtituerte ſig
ſom indsamlingskomiteer. Reguſtaret
ſom for tiden befinder ſig under revi-
ſion vil — naar denne er avsluttet —
bli tilſtillet de reſpektive foreninger. Det
viſer at ca. 20,000 fr. er indſamlet
gjennem Kriſtiania-avdelingen.

I ſamraad med landsorganisa-
tionens formand beſluttet forretningsut-
valget at vente med avholdleſe av et de-
monſtrationstog, indtil reſultatet av
mæglingen kunde foreligge. Da denne
braſt, blev demonſtrationstogel ſaſtſat
til mandag den 24. juli.

Toget og motet var vel det meſt
imponerende, ſom Kr.a arbeidere har
hat. Da toget marſjerte ind paa Tul-
linlocken talte det 19,000 deltagere, og
10 minutter eſter de forſte marſjerte ind
paa pladſen, ſatte ſluten av toget ſig
i bevegelse paa Ankertorvet. Paa ſelvs
pladſen var mindſt 39,000 menneſter
i det hele. Tullinlocken var et eneſte
menneſtehav. Som talere optraadte
landsorganisationens formand Ole D.
Lian og partiets formand Chr. S.
Knudſen. Kr.a abdeling av Noſt ſan-
gerforbund aſſiſterte velvillig med ſang
og ſagforeningernes muſikforbund med
muſik.

Til indtægt for de lockoutede ar-
rangerte Kriſtiania-avdelingen en aften-
underholdning paa St. Hanshaugen,
ſom velvillig var ſtillet til diſpoſition
av Kriſtiania formandiſkap. Aſſiſterende
var Hauk Nabel, Bokken Vaſſon, Axel
Maurer, Kr.a private guttemuſikkorps
og Kr.a abdeling av Noſt ſangerfor-
bund. Aftenunderholdningen var beſøft
av henimot 8000 menneſter.

No andre foranstaltninger, som Kristiania-avdelingen satte igang, kan nævnes oprettelse av læjeværelse for de lockoutede i den frijendede goodtemplarordens lokale i Grønsien 19. Dr. denen stillet sit lokale til disposition gratis, likefom Reichmans bibliotek velvilligt stillet et utvalg paa ca. 200 bofer til vor disposition. Desuten aapnet bibliotekets egen lajesal kl. 8 form. for de lockoutedes skyld. Paa grund av det stadige gode veir under hele lockouten blev læjeværelset ikke saa godt besøkt som det burde ha været, men mellem 5 a 6'0 benyttet sig dog av det.

Under ledelse av lærer Ekersberg, som velvillig tilbød sig hertil, blev der oprettet et svomme- og livredningskursus for de lockoutede. Kurserne blev besøkt av ca. 160 lockoutede og avsluttedes med en oppvisning og præmiendeling.

Skrivelærer Danielsens tilbud om at oprette skrivekursus for de lockoutede blev med taknemmelighet mottat av forretningsutvalget. Kurset tallet over 80 deltagere.

Da Næsoddens dampskibseilatav tilbud gratis dampskibsture for de lockoutedes barn, blev der fra 8. august av arrangeret saadanne utflugter med fra 50 og opover til 140 barn ad gangen. Utflugterne fortjattes helt til skolen begyndte.

Likeledes blev der paa Hovedoen arrangeret lekpartier for barn under Ekersbergs og frk. Vaffes ledelse, som ogsaa arrangerede dampskibsturene.

Vi vil ogsaa her frembringe vor spesielle tak til Bakeriindustriens jellesbakeri og Nr. a koop. bakeri, som helt gratis provianterte barnene paa disse utflugter.

Paa forslag av Aslaksrud optok redaktør Jevveien forslag i formandskapet om at henstille til repræsentantskapet, at skolebepisingen skulde begynde ved skolens aapning, likefom han

foretog at henstille til magistraten at aapne de billige matjalg. Begge forslag vedtoges enstemmig av formandskapet.

Efter landsorganisationens beslutning at utdele understøttelse til de norganiserte lockoutede, blev der av nogle av fagforebundene nedsat en 6 mandskomite; fra avdelingen blev fru Nafsen valgt og fungerte som formand i komiteen. Denne komite understøttet over 800 lockoutede.

Nr. a arbeiderfamfund stillet lokale til disposition for utdelingskomiteen. Da den fortørte direkte under sekretariatet, blev dens beretning og regnskap direkte avlevert dit.

No oplysende og belærende foredrag lykkedes det desværre ikke utvalget at utfoide en saa intens virksomhet, som det hadde ønsket. Delvis stillet mangel paa lokale og delvis mangel paa foredragsholdere sig iveien, likefom det varme veir var en ikke liten hindring. 2 foredrag av dr. Scharf-jenberg om "National ernæring" og et møte for de norganiserte om organisationens betydning med Ole C. Lian og Sverre Krogh som talere, blev dog arrangeret. Likeledes blev der oprettet et kursus i teoretisk socialisme, hvor Eugene Dantsjen begyndte at gjennemgaa Fredrik Engels brosjyre "Fra utopi til videnskap", men kurset maatte indstilles, da lockouten blev avblaast. Særlig bor dog ogsaa nævnes en hel række museumsbesøkt, som under kundig veiledning og delvis med belærende foredrag blev foranstaltet.

Utvalget foranstalter onsdag den 16. august et lokalt demonstrationstog paa Sagene med møte i Folkvang. 3 toget deltok alle politiske foreninger og fagforeninger paa Sagene, og toget tallet over 3000 deltagere. Paa selve møtet, hvor forretningsfører Juell og red. Arre Grepp talte, var over 6000 personer tilstede. Fagforeningernes musik-

forbund og Nr. a afdeling av Norsk jangerforbund assisterte ogjaa her velvilligst.

En kunsterisk aftenunderholdning blev arrangeret fredag den 18. august i Folkets hus.

Søndag den 20. august arrangeres der stævne paa Langmyr i Maridalen. Stævnet var besøgt av over 1000 voksne. Som talere optraadte fru Masen og G. Tusland.

*

Søndag den 17. september arrangeres protestmøte i anledning Stenfjardommene, hvor redaktør Myrre Greppe og Sverre Krogh talte. Møtet indbragte kr. 39.80, der er overlevert Det norske arbeiderparti som bidrag til det antimilitaristiske understøttelsesfond.

Forretningsutvalget tok ogsjaa nu sat paa at utarbeide forslag til ny ordning av afdelingens administration, og blev saadant forslag ufsendt til partiforeningerne i slutten av oktober.

I anledning forslag fra konduktor Masen om at igangssette en kjenpeagitation for "Social-Demokraten", blev der avholdt repræsentantskapsmøte 3. oktober. Her besluttedes det at arrangere en agitationsuke for bladet i tiden fra 19. 26. november.

Paa møte med kredsstyrene den 11. oktober besluttedes at henstille til centralskrevet at utgi to søndagsnumre til agitationen, nemlig søndag 19. og søndag 26. Centralskrevet saa sig desværre ikke istand hertil, men blev istedet søndagsbladene trykt i 2 numre. Paa samme møte besluttedes det at tilstille partiforeningerne et sirkulære med anmodning om at opta fortegnelse over frivillige agitatorer, samt støtte til i agitationen ved at opta agitation for bladet paa de respektive verksteder. Beslageligvis var det kun en broedel av de paa denne maate erholde agitatorer, som opfyldte sine forpligtelser, og kredsene maatte derfor væsentlig stole paa

sin egen stab av agitatorer. Men tiltrods herfor og tiltrods for at Hammersborg kreds endnu ikke maattet at fungere, saa forretningsutvalget maatte forestaa agitationen i den kreds, saa opnaadtes særdeles gode resultater, idet det viser sig, at bladet gjennom denne agitation har faat ca. 2000 nye, stabile abonnenter.

Til behandling av en interpellation angaaende de hoiere kommunale funksjonærens lønninger avholdtes repræsentantskapsmøte 20. november. Paa møtet blev spørsmålet indgaaende og saglig droftet, men nogen uttalelse blev ikke formulert.

Paa samme møte overlodes det til forretningsutvalget at nominere våre kandidater til de ledige vergeraad og fattigtilfynsstillinger. Listen blev overlatt til våre medlemmer av valgkomiteen. —

Til nomination av kandidater til forlitskommissionen avholdtes repræsentantskapsmøte 11. decbr. Forretningsutvalgets indstilling paa pastor Herman Haugerud som kommissær, og sekretær Sverre Jversten som jurykamt vedtoges.

Paa samme møte behandledes et andragende fra Margarinarbeidernes forening om optagelse i partiet. Etter en længere debat blev følgende forslag vedtat med overveiende flertal:

"Kristiania arbeiderpartis repræsentantskap henstiller til Margarinarbeidernes forening at opta spørsmålet om indmeldelse i Norsk arbeidsmandsforbund til formyet behandling.

Repræsentantskapet mener nemlig, at arbeidernes frigjørelseskamp maa ske baade saglig, politisk og kooperativt, og at Margarinarbeidernes forening sees som en saglig sammenslutning og derfor ogsjaa, ved tilslutning til Arbeidernes saglige laudsorganisation, bør stræbe efter at gjøre sig saglig kampduelig.

Repræsentantskapet henstiller sam-

tidig til de partiforeninger, der betragter sig som faglige sammenlutninger uten at ståa i landsorganisasjonen eller paa anden maate ståa faglig forbindelse med de øvrige fagorganiserte, at opta spørsmålet om tilslutning til Arbeidernes faglige landsorganisasjon til behandling.

Partiet arbeider nemlig haand i haand med landsorganisasjonen, og det samme samarbeide maa finde sted mellem de enkelte foreninger.

Til planlæggelse av agitationen til forlikskommissærvalget avholdtes møte med kredsstyrerne. Besluttedes at jøse centralstyret om 250 kroner hertil og at igangssette en kraftig husagitation de to sidste dage for valget, samtidig som man besluttet at drive agitationen gjennom verkstedklubberne like for valget. Hertil vaalagdes forretningsutvalget at trykke et agitatorisk øvrv. Dette blev spredt i 30,000 eksemplarer.

Agitationen kronedes med held og baade kommissær- og juppleantstillingen blev erobret av partiet.

Carl Dien, Sverre Krogh,
formand, sekretær.

Kristianjand

Der har i aarets løp været avholdt 17 styremøter og 5 generalforsamlinger samt 3 representantmøter.

— Det eneste valg partiet har deltatt i aar er forlikskommissærvalget mandag 21. februar, som hadde det utfald, at vort partis mand erholdt 158 st., mens borgerpartiernes kandidat fik 419 st. — Et masjemøte avholdtes mandag 21. febr., hvor det besluttetes at jøse utvirket, at "tilsynet med arbeide i fabriker" for estertiden maa utgjøre 5 medlemmer istedetfor 4 og at mindst 2 av disse vælges av og blandt arbeiderne. Dette gif senere iorden. — Vne løve for partiet og bladet er behandlet og vedtatt. — Bladet har i aarets løp skiftet redaktør, idet redaktør Wollniack øvva sin

plads og redaktør Ola Solberg anjattes istedet. — 1. mai fejredes øvjaa iaar som tidligere. Man regnet med at toget om esterniddagen talte ca. 1000 deltagere, det største 1. maitog, som endnu har gaat gjennom Kr. jands gater. Om kvelden holdtes en godt besøkt folkefest i Turnhallen. — Søndag 23. juli avholdt Kr. jands arbeiderparti sammen med Oddernes arbeiderparti et større arbeiderstevne paa Khen i Tveit, hvor stolebestyrer Johan Gjostein fra Stavanger og redaktør Solberg var hovedtalere.

Nettoøverskuddet av dette stevne blev fr. 41.06 som øversendtes de lokale øvteide arbeidere paa Bennessla.

I sidste halvaar er til partiforeningerne rundt omkring og andre, man kunde tænke sig ville gjøre noget, utsendt øvrv om at igangssette en kraftig agitation for bladet.

Bajar til indtægt for bladet og partiet har øvjaa iaar været avholdt og gav et tilfredsstillende resultat.

16 foreninger er nu tilsluttet Kristianjands arbeiderparti.

Ved sidste kommunevalg øvet arbeiderpartiet sit representantantal fra 12 til 15 og partiet fik 4 medlemmer av jormandskapet. Av representanterne valgtes en kvinde og tillike en kvinde som 2. juppleant.

Aaret 1911 har været et jærjlig sterkt arbeidsaar med omtrent dobbelt jaa mange saker til behandling som i 1910, og hvortav jærjlig jafen om øvrdforerens forhold til jalget av Stabells have, samt forhandlinger om kjøv av elektricitetsverket har foranlediget mange økstra jormandskapsmøter.

Ved valg av øvrdfører og viceøvrdfører for 1911 besluttet gruppen øvstemmig ikke at jøse allianse med de andre partier, idet man fandt det øvdigere at dele stemmerne paa 2 kandidater for at undgaa lodtrækning.

Ved valget i bystyret fik D. Brunvand 8 st., Gabr. Gundersen 7 st. til

ordfører. Til viceordfører fik Gabr. Gundersen gruppens 15 stemmer. Ved valg til de forskjellige komiteer og styrer har gruppen stadig været opmærksom paa at faa partifæller indvalgt, saaledes i: Valgkomite, budgetkomite, ol- og vinkomite, havnestyre, skolestyre, katedralskolens forstanderskab, tekniske aftenkoles forstanderskab, fattigstyre, bibliotekstyre, reguleringskommission, byggningskommission, sykehusbestyrelse osv. — Gruppen har ellers mest mulig arbejdet i henhold til vort valgprogram. Den 8. februar interpellerte C. Eriksen angaaende den resolution som var indsendt til magistrat og formandskab om laddevinstrafikken og fremjatte i den anledning et forslag, der imidlertid blev taget tilbage og erstattet med et andet forslag fra Gabr. Gundersen saalydende: "Det henstilles til magistrat og ordfører, under samarbejde med formandskabets ol- og vinkomite, at indlede underhandlinger samt fremkomme med beregninger over hvad indløsningen af samtlige de ældre rettigheder vil koste." Dette forslag vedtoges med 9 mot hospitalisternes 3 stemmer. Noget positivt resultat af dette forslag foreligger endnu ikke.

Trit skolemateriel som eiendom blev allerede i 1908 foreslaaet fra arbeiderpartiet, men blev i bystyret nedvoert mot gruppens stemmer. Saar er der enstemmig, efter henstilling fra skolestyret, fattet beslutning om, at skolebøgerne skal uddeles som "eiendom".

En sak som har vaet særlig opmærksomhet er ordførerens forhold til salget av Stabells have. Arbeiderpartiets gruppe har her gjort alt mulig for at denne sak kunde komme frem i sit rette lys for offentligheden og har været med paa at ove kritik og uttale en beklagelse over ordførerens forhold.

I ol- og vinsaken har gruppen optraadt i henhold til vort program og bl. a. stemt for indstrækning av de

almindelige rettigheters antal fra 6 til 3, som blev vedtat av bystyret. Afgiften for de almindelige rettigheter blev forhøiet fra 800 kroner til 1600 kroner aaret pr. rettighet.

Ved behandling av skolestyrets forslag fik arbeiderpartiet gennemført beløpet for 1911 forhøiet fra 200 kroner til 500 kroner og foreslog samtidig en henstilling til skolestyret om at gennemføre en ordnet skolebespisning. Dette forslag forkaftedes mot arbeiderpartiets 4 stemmer.

Ved budgetbehandling for 1912 opførtes 1000 kroner til skolebespisning.

I aarets budgetkomite fremjatte partiets repræsentant forslag om lønstillæg for tjenestepigerne ved sykehuset fra 180 kroner til 240 kroner, der blev vedtat i bystyret. Ligesaa forslag om 500 kroner til ferieophold for skolekolens barn, der ogsaa blev bevilget av bystyret, samt forslag om midlertidig understøttelse til kommunal arbejder Dalvor Evensen, der bevilgedes med 400 kroner for 1912.

Gruppen har stemt mot gratis telephon til byens prester og arbeidet for at kontorpersonalet ved kammertomboret skulde bli ansat som kommunale funktionærer.

Kommunefractionen har været sammenkaldt til 12 gruppemøter og har valgt som formand Gabr. Gundersen, som sekretær Olav Brundvand.

Et forslag fra arbeiderpartiets kvindeforening om ansættelse av kommunale jordmodre samt forslag om forandring ved det kommunale pleiehjem er behandlet og skal fremmes til kommunestyret i 1912.

W. Aaberg, Anker Jakobsen,
formand. sekretær.

Larvik.

Partiet har i det sidste forløp halvvaar afholdt 1 generalforsamling, 10 styremøter og 3 medlemsmøter, der

alle har været nokjaa godt besøgt. Lisejaa har styret været indkaldt til komminifraktionsmoter 3 gange. Partiet har deltat i forliksskommisærvalget, hvor vor kandidat, hr. Eskar Andersen, fik 285 stemmer, ikke langt fra jaa mange som hoires kandidat, hr. fogneprest Moosin, der blev valgt. Der har været avholdt en stor utflugt. Avgaaende oprettelse av avisen blev det besluttet paa et medlemsmote at utgi avisen en gang ukentlig fra 2. september 1911, der imidlertid blev litt forsinket paa grund av konferanse med trykkeriet. Som komite valgte medlemsmotel d'hr. Eskar Andersen, Trygve Karlsen, E. O. Halberg, F. B. Jacobsen og Ahlqvist. Partiet har anbefalt et andragende til formandskapet fra loge Naabets stjerne om at bevilge penge til en feriekoloni for barn i sommerferien. Partistyret har ogsjaa anbefalet en skrivelse fra loge Naabets stjerne med henstilling til formandskapet om at jørge for at samlagene stængtes under lockouten. Loge Naabets stjerne har ogsjaa med partistyrets hjælp latt avholde et stort offentlig foredrag vaa byggen i anledning av lockouten. Anton Jensen fra Tonsberg var taler; vore plakater blev beslaglagt og baade foredragsholderen og sekretæren var indkaldt vaa politifamneret forend foredraget kunde holdes.

Eskar Andersen har indledet spørsmålet Kommunitæktikken, der efterfulgtes av diskusjion. Indlederen var mot landsmotets beslutning. Ved indsamling paa samme mote til en daarlig stillet kvinde blev kr. 13.50 avsendt til Kristiania; det er senere gaat over til Bernhard Hansens fond. Et skriveturhus er besluttet opprettet for medlemmer inden organisationerne.

Der er ogsjaa opprettet en dramatisk klub og en sangforening ved hjælp av ungdomslaget, logen og kvindeforeningen. Partiet har deltat i valg

av repræsentantskap for kredshjefekassen, hvor baade vore repræsentanter og suppleanter blev valgt. Styret har nedjat en komite til at underjoke om at jaa kjøpt et hus eller leiet et passende lokale.

Der er valgt 2 medlemmer til at træde sammen med De samvirkende jageforeninger for at virke for organisasjonerne utadtil.

Partiet og Naabets stjerne har været ihærdige for at jaa ind penge til de lockoutede isommer ved at sælge kuppongboker — 312 kroner.

S. A. Dahl, Johan Andersen,
formand. sekretær.

Mojs.

Mojs arbeiderparti har fra 1. januar 1911 til 31. decbr. 1911 bestaaet av 9 foreninger med et samlet medlemsantal av 250.

Der er i aarets lov holdt endel foredrag av indenbys partifæller.

Hr. vaster Hangerud har holdt et foredrag om: Socialdemokrati og friistendom.

Lockouten tok partiet sig sterkt av. Der indsamledes kr. 1079.74. Der avholdtes et demonstrationstog med foredrag av G. Unslund og Ruell. Desuten avholdtes en konjert.

“Folkets hus” arbeides der fremdeles for — men det gaar traatt.

I kommunen sitter nu 15 av 44. Der arbeider partiet godt.

Arbeiderpartiet har sammen med avholdsgruvven gjennomjort negtelse av samtlige ol- og vinbevillinger for 1912.

Helt frit skolemateriel blev vedtat gjennomjort fra 1912 efter forslag fra hr. overlærer Schreiner.

Mojs kooperative bakeri og Arb. kooperative handelsforening gaar jevnt og godt.

Avisspørsmålet er i 1911 bragt

Kommunegruppen har fremmet forslag til bystyret om læger og jordmodre paa fast løn. Forslaget er imidlertid tilbakesendt arbeiderpartiet til nærmere utredning. En komite paa 3 mand er av partistyret nedsat til at utrede saken.

Partiet er repræsenteret i de fleste kommunale styrer og institutioner.

Andr. Pedersen,
i. t. formand.

Marvik.

I forretningsaaret 31.—1.—1911 til idag 21.—1.—1912 har der været afholdt 22 partistyre-moter, 1 fortsat generalforsamling, 4 fællesmoter og 11 kombinerte moter av partistyret og partiets repræsenteranter i formandskap og bystyre.

Paa 3 fællesmoter behandledes den paa partiets ekstraordinære landsmote vedtagne resolution angaaende kommunetaktikken, hvor hr. K. Nøiem redgjorde for forhandlingerne paa landsmotelot om saken.

I partistyre-moterne har været behandlet saker av administrativ natur for partiet. I de kombinerte moter har været behandlet kommunale saker.

Blandt saker som vort partis repræsenteranter i de kommunale styrer har arbeidet for, kan nævnes indførelse av fri middelskole. En sak der er gjennomført ved endel borgerrepræsenterants hjelp. Middelskolen skal være fri for barn hjemmehørende i kommunen fra 1. septbr. 1912.

I sommer hadde vi besøk av det svenske socialdemokratiske ungdomsforbunds agitator, hr. Einar Nyungberg, samt hr. Rudolf Snogren. Disse holdt to foredrag her og stiftet Marvik socialdemokratiske ungdomslag, der blev tilsluttet partiet med 30 medlemmer i oktober.

I oktober hadde vi besøk av par-

tiets sekretær, hr. stortingsmand Magnus Nilssen, der var paa agitationsreise i Nordland.

Hr. Nilssen holdt et foredrag i lovens store sal søndag 8. oktober.

Som et bevis for at vår politikk dog følges med interesse av saati den hele befolkning, kan noteres at lokalets baade galleri og sal var fylt til trangsel. Om aftenen avholdtes i anledning en godt besøkt og hyggelig fest.

“Fremover” har siden 15. januar 1911 været redigert av hr. lærer Richard Rasmussen, der fremdeles indehar denne stilling. Under hans fravær i sommer i ferien redigertes bladet av partiets formand i 2 maaneder, lifselv som denne stod som ansvarlig 7 maaneder for hr. Rasmussen overtog det; der var dog valgt 2 mand til at være behjælpelig med redaktionen.

Den økonomiske stilling for bladet og trykkeriet i aaret maa sies at være tilfredsstillende.

Partiet har i løpet av aaret avbetalt paa trykkeriets gamle gjæld ca. 300 kroner foruten utgifter til vedlikehold av materiel. Smidertid er anskaffet en ny arbeidspresse til 550 kr., hvorpaa er laant 300 kroner, saa den økonomiske stilling for trykkeriet skalde være forbedret med ca. 300 kroner.

I det hele tror vi at ha grund til at mote det kommende aar med godt haab om fremgang for vår store sak.

Partiet talte ved aarets begyndelse 9 foreninger. 2 foreninger er opløst. Til erstatning har vi det nye ungdomslag, saa partiet ved utgangen av aaret hadde 8 foreninger.

Jul. B. Olsen,
i. t. formand.

Nedenæs amt.

Amtspartiet har i aaret 1911 avholdt 6 styremoter og i disse er behandlet 29 saker. 10 saker omhandler agitationen, som sterkest har omfattet Nede-

nes freds grundet de lokale forhold især med hensyn til kommunikationsmidler, likefrem ogjaa henjynet til det kommende valg har gjort sig gjældende. De steder, hvor der er avholdt agitationsforedrag, er følgende: Nedenes freds: Diestad, Froland, Aamlid og Østre Mo-land. Holt freds: Sondeled, Gjerstad, Tvedestrand. Sands freds: Fevig. 16. juli avholdtes et større stevne i Sondeled; dette var meget godt besøkt og stemningen udmerket. 23. juli avholdtes likeledes stevne i Aamlid, som ogjaa var vellykket. Resultatet av dette stevne blev dannelse av en socialdemokratisk forening. Som talere ved de forskjellige anledninger har været benyttet d'hr. forretningsfører T. Tellefsen, arbeider D. D. Gaarddal, lærer D. S. Maurstad, gaardbruker Guttorm Floistad og redaktor M. Vie.

I Arendal virkes gjennom foreningen Arendals arbeiderforening, som for det meste avholder 14-daglige moter, og i Grimstad gjennom Grimstad arbeiderparti.

1 forening er uttraadt av amts-partiet, nemlig Skrædderjvendenes avdeling, men dens samtlige medlemmer staar paa en nær tilsluttet partiet gjennom andre foreninger.

Av nye tilkomne foreninger i aarets løp er 6, nemlig: Di jernbane-arbeiderforening, Aamlid, Boilefos arbeidsmandsforening, Froland, Aamlid soc.-dem. forening, Tvedestrand arbeiderparti, Grimstad arbeiderparti og Stokken soc.-dem. forening, Østre Mo-land. Amtspartiet tæller nu tilsammen 23 foreninger.

Agitationen i indeværende aar vil fra amtspartiets side sandsynligvis paagaad sterkest i Nedenes freds, da interessen naturligt vil samle sig om denne freds til kommende stortingsvalg, idet man har grund til at tro, at valget kommer til at staa mellem høire og socialisterne — ialfald under

mulig omvalg — og at disse partier da vil staa nogenlunde likt i stemmetal.

Som den største faktor i agitationen vil jeg nævne bladet "Tiden", hvis redaktor, hr. Mikal Vie, ikke alene ved sin personlighet vinder alle for sig, men hans skrivemaate er saadan, at den trænger ind og blir forstaaet av alle. Der er kun en beklagelse, og det er at bladet ikke er dagblad. Men forholdene er vanskelige og pengeporsmaalet er værst. Dog skal og maa porsmaalet løses.

A. M. Terjejen,
jefretær.

Oddernes freds.

Ved aarets begyndelse bestod fredsorganisationen av følgende 5 partiadv.: Lund, Torrisdal, Sogne, Greibstad og Mandal med tilsammen ca. 70 medl. Noget ny partiaddeiling er i aaret ikke stiftet.

I aaret er avholdt 3 fredsforemoter. Sammen med Kristiansands arbeiderparti arrangerede vi et større sommerstevne paa Nyen i Topdal med Johan Gjostein og redaktor Solberg som talere. Det forløb i alle dele vellykket og var besøkt av ca. 1000 deltagere. Partiets utsendte agitator hr. Sæbo har holdt endel udmerkede foredrag i fredsken, under tildels meget god tilslutning. Likefrem A. Juell for det saglige har holdt nogle meget gode foredrag, utenom dette er der holdt nogle enkelte foredrag og interessen for vor politik er meget stor, men da vi mangler midler til mere agitation, jaa kan vi ikke utnytte denne som vi onsker.

Til agitation er i aaret medgaaet ca. 100 kroner. For tiden paagaar en utlodning for at faase litt midler i kassen. Medlemstallet er ved aarets slut ca. 80 medlemmer.

B. Sultmann,
f. t. formand.

Sætersdalens freds.

1911 har for arbeiderpartiet her i fredsen været et stille og rolig aar. Foruten det ordinære repræsentantmøte, som holdtes paa Evje den 12. februar, har parti styret blot haft 1 møte i aarets løp. —

Partiets kommunerepræsentanter og suppleanter holdt den 17. septbr. et meget interessant møte paa Evje, hvor der blev holdt foredrag og diskutert over følgende emner: "Vor stilling til de borgerlige partier", "Sykepleien i beskatningen" og "Nordspørsmålet". Der valgtes en komite til at utrede spørsmålet om at faa sykepleien over i beskatningen og fremkomme med forslag for kommuneafdelingerne i Jvøland, Hornnes og Evje. — En resolution foreslaaet av Hans Nyland — som uttaler fuld tilslutning til den fra det ekstraordinære landsmøte mottagne beslutning angaaende kommunetaxifikk, blev enst. vedtat. Lisejaa blev enst. vedtat en protestresolution mot de tidlige brutale militære straffedomme.

Fhv. redaktør Vollnick har i aarets løp holdt 1 foredrag for partiet paa Evje og 1 foredrag for Hornnes arbeiderparti. Stortingsmand Sæbo har holdt 4 foredrag i fredsen — i Jvøland, Evje, Byglandsfjord og Bygland. Tilslutningen til foredragene var paa alle 4 steder — relativt set — meget god. Forretningsfører Andr. Juell holdt i november foredrag paa Evje og Byglandsfjord.

Nich. Hanen har holdt foredrag paa Evje i forbindelse med hans arbejde for at faa istand lønstarif for arbeiderne ved Evje nikkelverk og grube. Det maa ogsaa noteres, at det lykkedes Nich. Hanen at faa lønstariffen igjennem, og dermed opnaaede arbeiderne ved Evje nikkelverk og grube betydelige forbedringer. —

Av saker som partiets kommune-

for er frit stolemateriel, som nu er indført i Jvøland og Hornnes. Lisejaa har kommuneafdelingerne paa de sidstnevnte steder faat drevet igjennem, at herredsstyret vælger takstkomiteer, der skal optælle skogen og værdsette nogen av de største skogeiendomme og forelægge resultatet herav til veiledning for ligningskommissionen. Dette har allerede bidratt meget til en reisfærdigere skattefordeling.

Kredsvartiet har 5 foreninger med 225 medlemmer.

Hans Nyland jr.,
f. t. formand.

Nordlands amt.

3. Saltens freds.

Der er i aarets løp avholdt 5 styremøter, hvor 23 større og mindre saker er behandlet. Der er i aaret avsendt 234 skrivelser og telegrammer. Til de tilsluttede partiforeninger er omvendt 4 rundskrivelser samt 2 sirkulærer fra centralstyret.

Parti styret besluttet avholdt et partistevne paa Hognan ved St. Hans, men grundet daarlig veir umiddelbart forut, blev tilslutningen langt mindre end vaaregnet.

Angaaende agitationen i fredsen har den ikke været fort med den effektivitet, som kunde være ønskelig, idet det som tidligere har været vanskelig at opdrive dertil fuldt habile foredragsholdere. Nærværelse er gjort til Sæbo, Braa, Buen, Skaardal, Foshaug og Tranmæl og endelig til centralstyret uten at det lykkedes at faa nogen. Agitationen maatte foregaa ved fredsens egne fræster og urnaker Johansen bereiste Vatnesfjord og Sulitzelma. Formanden bereiste Misvær, Breivik og Saltalen, mens derimot agitationen i den søndre del av fredsen helt maatte indstilles, da hr. Nordvig ikke kunde avreise dertil. Formanden stiftet

Sætsaa socialdemokratistiske forening med 16 medlemmer. Tidligere 16. mai (1910) stiftedes ved samme Kvitblit socialdemokratistiske forening med 24 medlemmer. Fra 2. kvartal 1910 blev Fineide arbejderforening indmeldt. Efter henstilling fra styret indmeldtes Spillerens socialdemokratistiske forening fra 1. januar 1910. Sulitjelma jernarbejderforening fra 1. juli 1910, Jakobsbakkens kvindeforening fra 1. januar 1911 samt Misvær socialdemokratistiske forening med 10 medlemmer. Der er i 1911 foruten de for nævnte foreninger stiftet en loge av Verdaudiordenen i Skjønstaa.

Derimot er Beiordalens forening nedlagt. En ny forening er senere stiftet i Beioren uten at denne er indmeldt i partiet.

Foruten nogle foredrag ved hr. Magnus Nilssen og hr. Karlgren er ingen agitation udført. Grunden er at der i aar ikke lykkedes at oddrive vigtige foredragsholdere.

Foruten aarsmøtet, som afholdtes i Valuæs fjord, har styret afholdt 4 møter hvori blandt andet er bevilget i agitationsoiemed 50 kroner til uddeling av "Ny Tid" og "Saltens Fremtid".

Bladet "Saltens Fremtid" har skutt en raik vekst hvad utbredelse angaar og kommer i beroring med valgfredens indvænere og ved det stadig drupp det leverer, bidrar det ikke saa litet til at uthule privatsamfundets dorheller.

De i valgfreden tilsluttede foreninger er følgende 23: Fineid arbejderforening, Skjønstaa arbejderforening, Hellaqmo arbejderforening, Furulund soc. dem. forening, Charlotte grubearbejderforening, Charlotte kvindeforening, Gifens grubearbejderforening, Dankens grubearbejderforening, Sanduæs soc. dem. forening, Fagerlid kvindeforening, Fagerlid arbejderforening, Jakobsbakkens kvindeforening,

Jakobsbakkens grubearbejderforening, Sagmo grubearbejderforening, Kvitblit soc. dem. forening, Valuæs fjord soc. dem. forening, Saltdalens soc. dem. forening, Sætsaa soc. dem. forening, Misvær soc. dem. forening, Spilderens soc. dem. forening, Sulitjelma jernarbejderforening, Furuhaugens grubearbejderforening og loge "Vysglint", Skjønstaa.

Medlemsantallet pr. 1. jan. 1911 718 mand og 36 kvinder, tilsammen 754 medlemmer.

Pr. 31. decbr. 1911 588 mænd og 37 kvinder, tilsammen 625 medlemmer.

En tilbakegang i medlemsantal av 129.

Denne tilbakegang skyldes væsentlig streiken i Sulitjelma samt nedleggelsen av Beiordalens forening.

Trods nummerist tilbakegang grundet streiken, er socialismens position utover kredsen befestet og utviklingen til eftertanke og forstaaelse av socialismens ideer blandt masserne av jaavel jiskere, bonder og industriarbeidere lover godt i fremtiden. En forhaabning partiets vekst i stemmetal ved aarrets stortingsvalg antagelig vil bekræfte.

Styret avslutter sin beretning med en tak til centralstyret for utvist opmerksomhet ved hr. Magnus Nilssens besok og med en sterk opfordring til at være behjælpelig med anstajfelse av agitatorer som ved en rundhaandet bevilgning av bidrag til agitation iaar. Vidtiraakt som dette distrikt er og dertil de mindre gode kommunikationer og den spredte bebyggelse bevirker, at agitationen blir kostbar og med det beskedne medlemsantal partiet teller, vil der for at saa udført nogen virksomhet utkraves saa store belov, at ekstrantligninger i større utstrækning blir nødvendig. Dette hemmer imidlertid tilslutningen, da den arbeidende befolknings faar er jaadan at ekstrautgifter, trods god vilje, er umulig at bære.

Der imotsejes derfor en større bevilgning end tidligere fra centralledelsen og haaber vi at sekretærens reise vil ha gitt ham den forstaaelse at vore krav er berettiget og haabes derfor i ham en kraftig talsmand enten det gjælder anskaffelse av mænd til at ta et kraftig tak iaar eller penge til støtte for virksomhet i denne valgkreds.

Peter D. Erikjen,
f. t. sekretær.

Evolvær sociald. forening.

Foreningen stiftedes 27. september 1911 og konstituerende møte avholdtes 1. oktober med vedtagelse av love og valg paa bestyrelse.

Lisejaa valg paa følgende komiteer:

Agitationskomite, — som skal virke for utbredelse av vort partis skrifter og brosjyrer, agitere nye medlemmer ind i foreningen og idetheletat paa bedste maate arbeide for foreningens fremgang i overensstemmelse med Det norske arbeiderpartis program.

Finanskomite, som har til opgave at arrangere fester og andre tilstelninger for tilveiebringelse av midler til fremme av foreningens forskjellige formaal.

Komiteen har i kvartalets løp arrangeret en kursfest, som indbragte kr. 33.74 i netto.

Samvirkekomite, som har til formaal at arbeide for prisreduktioner for foreningens medlemmer ved indkjøp av levnetsmidler — og for lettelse i det hele, i kampen for tilværelsen.

Denne komite har allerede opnaadd ikke saa liten prisnedsettelse paa forskjellige forbruksartikler.

Foreningen har i kvartalets løp mottatt 100 kroner, bevilget av centralstyret til agitation i Estlofoten, hvorefter foreningens styre utsendte stomaker Andreas Haagenen paa foredragsturne.

Beregning om denne tur kommer senere. —

Ved aarsstiftet avholdt foreningen medlemsfest, som forløp meget hyggelig.

Som fremtidige opgaver vil foreningens styre peke paa:

Igangsettelse av planmæssig og kraftig agitation i Vofoten under anstundende jamlung av fiskere, — under forutsætning av at centralstyret velvillig gaar med paa et bevilget og tilstrækkelig beløp til dette oieend.

Fortsat arbeide med samvirke.

Planleggelse av agitation for anstundende stortingsvalg.

Arbeide for indførelse av forholdstalsstyret ved kommunevalg.

Medlemsantallet i vor forening gaar jevnt fremover og tæller nu ca. 60 medlemmer.

J. Sivertsen,
p. t. formand.

Dyv. Doctertzenjen,
p. t. sekretær.

Vesteraalens fredsparti.

Til partiet staar tilsluttet følgende foreninger: Andenæs soc.-dem. arbeiderforening, Sortlands soc.-dem. forening og Vo arbeiderparti, med et samlet medlemsantal av 73, derav er 20 kvinder.

I aarets løp er avholdt to bestyrelsesmøter. Aarsmøtet avholdtes paa Sortland den 30. september, hvor Det norske arbeiderpartis sekretær, hr. Magnus Nilsen, var tilstede og holdt foredrag. Magnus Nilsen reiste fra Sortland til Andenæs, hvor han holdt to foredrag. Paa Nyhre pr. Sommero holdt formanden i fredspartiet politisk foredrag i december.

Jvar Thune,
f. t. formand.

Jarlsberg og Larviks amt.

Sandherred og Sandefjord.

I aarets løp er afholdt 12 regu-
lære moter, et ekstraordinært møte og
14 styremoter. Partiet har i aarets løp
afholdt 2 fester og der er afholdt 4
foredrag.

Sandefjords kommunale arbeider-
forening har i aarets løp utgaat av
partiet og Formernes forening blev til-
meldt 1. oktober 1911.

Partiet bestaar nu av følgende for-
eninger: Framnæs og Sandefjords
jern- og metalarbeiderforening, Sktoi-
arbeidernes forening, Vafersvendenes
forening, Mursvendenes forening, Mur-
arbeidernes forening og Formernes for-
ening samt nogle faa direkte indmeldte.

Fremmotet til partimoterne har
været svært liten i forhold til medlems-
antallet, som nu ved aarskiftet er 240
medlemmer.

A. Kaupang,
formand.

Bernhard G. Fjugstad,
sekretær.

Stoger kreds.

1911 horer til det stille aar. Det
blir gjerne noget stille, naar der ikke
er valg.

Medlemsantallet i kredspartiet er
ca. 360. En ny forening er kommet med
i aaret, nemlig "Vestre Stoger" med
20 medlemmer.

Styret har i 1911 holdt 3 moter.

I kredse uten foreninger og hvor eks-
isterende foreninger har vist kun smaa
livstegn, har der været afholdt moter
med foredrag. En ny, større og som det
synes meget livskraftig forening er dan-
net paa Bækkestranden i Sande. Den
tæller 60 a 70 medlemmer og er ind-
meldt i partiet fra 1. januar 1912.

I Baaler, Hillestad, Strommen og
Svelvik har man optat arbeidet for at
faa dannet nye partiabdelinger, men

uten resultat. Det kan allikevel trygt
sies, at fremgangen for partiets syns-
maater i kredsen er jevn og almindelig.
I og omkring Holmestrand har der i
aarets løp været arbeidet ernerigst og
med held for "Fremtidens" utbredelse.

I Sande feiret partiet ved forliks-
kommisjervalget.

Utgifterne for partiets fremgang i
kredsen maa i det hele tat betegnes som
meget gode.

Ludolf Weltzien,

Balls og omegns arbeiderforening

Vi har i aaret hat 11 styremoter,
10 medlemsmoter og 4 offentlige moter.

Styret mener, at skal man faa no-
gen tilslutning herute, faa maa der et
intens agitationsarbeide til. Og vi haa-
ber paa centralstyrets støtte.

A. D. Lie.

Stavanger amt.

Der har overalt i amtet været ut-
ført agitation i 1911. Særlig Sæbos
reise var kjærkommen. Han holdt 16
foredrag, og der var overalt god til-
slutning.

I Flekkefjord stiftedes en forening,
faa amtspartiet nu har 12 foreninger
med et medlemsantal av 287, derav er
16 kvinder.

Ole D. Rosjeland,
kasjerer.

Tromdhjem.

Ved utgangen av 1911 stod 51
foreninger tilsluttet partiet med et sam-
let medlemsantal av 2550. Partistyret
har holdt 26 moter og behandlet 165
saker — tildels av vidtrækkende betyd-
ning.

Der har været holdt 1 repræsen-
tantskapsmøte og 3 generalforamlinger,
hvorav 2 ekstraordinære. Desuten er
holdt 3 partimøter og en agitations-
komite, nedsat av partistyret, har ar-

arrangeret flere moter, som regel med offentlige foredrag.

1. mai var iaar som vanlig meget vellykket, toget talte 2600 deltagere under 40 janer.

Stortingsmand Buen holdt talen for dagen. Om aftenen 2 godt besøgte folkefester.

Av offentlige foredrag, arrangeret av partiet, kan nævnes: Professor Birkefeldt foredrag om Strapotfins bok om Den franske revolution. Pastor Hangerud fra Kristiania om Socialisme og kristendom. Desuten foredrag av landsorganisasjonens formand, Ole V. Lian, om Kooperasjon som led i klassekampen, samtidig holdtes et større møte væsentlig for jagorganijerte med indledningsforedrag av Ole V. Lian om Aarets jaglige kampe med efterfølgende diskusjon.

Under lockouten i sommer blev der igangsat indsamling til fordel for de lockoutede arbeidere. Der blev indsamlet 1689 kroner ved lokal foranstaltning, og paa landsorganisasjonens kuppengbøker indsamledes 602 kroner, til sammen fr. 2291.37, herav blev utdelt her i byen 980 kroner.

Partiets organ "Ny Tid" har i aarets løp hat en jevn og stigende utbredelse.

Til at forestaa indsamling og forvaltning av det antimilitaristiske fond har parti styret ommærnt en komite bestaaende av: Paul Aaberg, E. Wolan, Joh. Eggen, Gust. Smidbye og N. Holstbo. Til dette fond er her til utgangen av 1911 indsamlet fr. 1118.04. Til de domtes familier er utbetalt fr. 845.07.

Kommunegruppen, 23 av 68 representanter, har iaar som tidligere søkt at fremme vore hensmaater ved at opta forslag, og flere av vore programposter har jaaledes været prøvet. Sporsmaalet om fri kommunal middelstole har været forelagt bystyret. Sa-

ken var grundig utredet, først fra vor gruppe, dernæst ved en formandskapskomite, hvor vor gruppe hadde en mand. Komiteen avflog fri 3-aarig kommunal middelstole. Komiteens indstilling var anbefalet av samtlige autoriteter paa Høvelvæsenets omraade. Tiltrøds herfor besluttet kommunestyret at saken skulde tilbakeseendes formandskapet til fortsatt utredning.

Sporsmaalet om 8 timers arbeidsdag for de kommunale arbeidere har gjentagende gange været optat til behandling, men forkastet. Kommunale arbeiderboliger likejaa, for tiden hviler et forslag hos magistraten om bevilgning av 100,000 kroner i dette oiemed. Ved fastsettelsen av aarets utslags- og utskjenkningsrettigheter blev fra vor gruppe optat forslag om indskrænkninger paa alle omraader, samtlige disse forslag blev forkastet. Et forslag om delvis søndagsindskrænkning blev vedtat.

Paa sporsmaalet om indkjøp av tomter og større grundarealer utenfor byens grænser, har vor gruppe øvet stor indflydelse, og paa dette omraade er meget utrettet i det forløpne aar.

Bernt Schei,
formand.

Tonsberg.

Tonsberg arbeiderparti bestod 1. januar 1911 av 11 tilsluttede jag- og arbeiderforeninger med et samlet medlemstal av 324. Ved aarets utgang hadde partiet 12 tilsluttede foreninger med et samlet medlemstal av 470. Medlemstallets forøkelse i 1911 blir altjaa 146.

Partiet utgir eget presjeorgan, "Bestfold arbeiderblad", som indtil 2. kvartals begyndelse 1911 utkom 1 gang ugentlig; siden har avisen utkommet 2 gange ugentlig.

Hvisens øvlag 1. januar 1911 var

640 eksp., ved aarets slut var oplaget 1200 eksp.

Der har i aarets løp været utført et betydelig agitationsarbejde, og den heldigste maate at utføre dette paa har partistyret ment var arbeide for avisens utbredelse.

Resultatet av denne agitation er, som det vil sees, at avisens abonementstal er næsten fordoblet i 1911.

Som foranstaaende viser har Tonsberg arbeiderparti i 1911 gaat jevnt og sikkert fremover og utsigterne for fremtiden er gode.

F. O. Lokke,
formand.

Søndre Trondhjems amt.

Uttrøndelagens arbeiderparti

har i 1911 utfoldet en livlig virksomhet. Der er holdt en række foredrag, stevner og et kommunalmøte for amtet og et fællesmøte sammen med Nordre Trondhjems amt.

Ved begynnelsen av aaret foretok ordfører Svend L. Skaardal en agitationsturne i Selbu. Det lykkedes herunder at saa stiftet en levedygtig av-

deling og vakt interesse og forståelse for organisationsarbeidet, saa det herefter ikke vil være mulig for struebærkerhververe at gjøre forretninger i bygden. — A. K a l v a a har foretat to agitationsreiser for amtspartiet i sistetiden paa Froya. Det er derved gjort saa godt forarbeide, at det nu snart kan optages det egentlige organisationsarbeide blandt fiskerne i Ytre Fosen. Desuten er der holdt en hel del foredrag av Skaardal paa andre steder i amtet, av stortingsmand Buen, redaktionssekretær Thornæs, formanden m. fl.

Sommerens løp blev der holdt 5 større stevner efter initiativ av amtspartiet. De var alle særdeles vellykket og av stor agitatorisk betydning.

Ved begynnelsen av aaret hadde jamorganisationen 45 avdelinger med til sammen 1837 medlemmer. I aarets løp er kommet til 7 nye avdelinger. Ingen er oppløst eller uttraadt. Amtspartiet talte saaledes ved aarets utløp 52 avdelinger med et samlet medlemstal av 1960.

Martin Tranmæl,
formand.

„Social-Demokraten“'s regnskab for 1909—11.

Indtægt	1909	1910	1911
Indenbys kontingent	34,860.30	43,978.28	61,210.33
Utenbys kontingent	29,029.90	30,304.50	32,793.39
Avvertisjementer	44,214.59	54,451.38	67,443.71
Losjalg	3,779.94	5,562.85	10,249.04
Diverse		10.00	13.85
Underskud	3,930.85		
Renter			658.20
	115,815.58	134,307.01	172,368.52

Utgift	1909	1910	1911
Drykningsudgifter	34,646.00	36,660.00	37,380.00
Papir	23,424.77	25,790.47	32,297.40
Redaktionsudgifter	22,875.56	24,363.93	28,601.58
Ekspeditionsudgifter	8,459.02	9,353.03	9,875.48
Kontingentprovisjon	3,156.50	3,588.60	3,920.10
Annonceprovisjon	2,461.14	1,952.69	2,580.13
Budløn	10,282.62	12,838.60	18,359.88
Borte og fragt	6,022.59	6,312.61	7,791.46
Husleie	1,800.00	1,800.00	1,950.00
Telefon, lys og renhold	851.52	907.77	974.95
Revisjon, kontorhold	460.25	1,151.67	1,615.03
Diverse	715.75	502.15	976.19
Skatter og asjuranse	542.39	521.03	410.16
Inventar	117.47	310.95	732.96
Agitationsudgifter			817.50
Overiskud		8,253.51	24,085.70
	115,815.58	134,307.01	172,368.52

Det norske arbeiderpartis regnskap for 1911.

Indtægt:	Utgift:
Rasjeholdning fr. forr. aar 541.99	Ekstraord. landsmøte i Kr.a 1,824.20
Kontingent 15,416.80	Komitearbeide 387.25
Fra Arb. jagl. landsorg. til agitation blandt landarb. og siffere 3,500.00	Repræsentation 106.00
Utbytte i Arb. aktietrykkeri 1909—10 2,474.30	Laan til „Sm. Soc. Dem.“ 3,000.00
Bidrag fra en partifælle til presjefond 1,000.00	Indløst aktier i Arb. aktietrykkeri 241.22
Salg av brochurer og bøker . 1,155.83	Kr.a arb.fami. 5 % rente av aktiebeløp i trykkeriet 2063.75
— = landsmøtetsprotokol 18.80	2,304.97
Overfskud ved salg av 1. mai-merker 1911 350.10	Arbeiderbevægelsens artiv 500.00
	Journaliststipendium 250.00
	Arb. partiets kvindeforbunds kontor (2. halvbaar) 250.00
	Inventarie-konto 84.80
	Husleie, lys, rengjøring 668.63
	Porto og kontorjaker 403.55
	Trykjakter og beretninger 511.25
	Trykning av brochurer 723.30
	Agitationen 5,424.10
	Lønninger:
	Martha Johnsrud 1320.00
	Magnus Nilsjen 1000.00
	Ola Solberg 550.00
	Wifergutarbeide 122.00
	2,992.00
	Dr. Nilsjens baalsjærd 708.93
	Norsk jangerforbund 100.00
	Abonnement av aviser 116.80
	Telefon, assurance 119.50
	Revisjon 1910 40.00
	1 aktie i „Soc. Dem.“ 10.00
	Tilfældige utg. (frankjer 33.00) 44.66
	Indsat i banken 3,500.00
	Rasjeholdning 387.88
	Kr. 24,457.82
Kr. 24,457.82	

Beholdning pr. 1/1 1912:

Kassjeholdning	387.88	
Indestaaende i bank	4044.54	
+ renter 1911	125.88	
	<hr/>	4170.42
		4,558.30
Inventar pr. 1/1 11.	1136.90	
+ 10 % slitage	113.69	
	<hr/>	1023.21
Tilkommet i 1911.	84.80	
	<hr/>	1,108.01
Beholdning av brochurer og bøger	3,991.12	
„Smaalenees Soc. Dem.“	3,000.00	
	<hr/>	
		Kr. 12,657.43
		<hr/>

Desuten disponerer partiet 1238 aktier à fr. 20.00 i Arb. aktiefabrik fr. 24,760.00.

Magnus Nilsen.

Martha Johnsrud.

Revidert og fundet icnden.

B. H. Betterfen.

Joh. Regnøll.

Forflag til Budget for „Social-Demokraten“ for 1912.

Indtægter:	Utgifter:
Indenbys kontingent 80,000.00	Trykning
Utenbys kontingent 35,000.00	1. halvbaar 18,500.00
Avtiselementer 80,000.00	2. do.:
Løssalg og makulatur 10,000.00	27 nr. 4 sider
Renter 1,000.00	73 = 6 —
	27 = 8 —
	27 = 12 —
	2 = 16 — 32,736.00
	51,236.00
	Papir 45,050.00
	Redaktionsutgifter 42,310.00
	Ekspeditionsutgifter 11,740.00
	Annonceprovisjon 2,500.00
	Utenbys ekspedition 4,000.00
	Porto og fragt 9,000.00
	Inventar 500.00
	Husleie 2,600.00
	Telefon, lys og renhold 1,100.00
	Kontorrekvisita 1,400.00
	Revisor 600.00
	Diverse 900.00
	Skatter og assurance 1,500.00
	Avskrivninger 1,400.00
	Budløn 22,000.00
	Agitation for bladet 1,500.00
	Reklame 500.00
	Balance 6,164.00
206 000.00	206,000.00

Forslag til budget for Det norske arbeiderparti for 1912.

Indtægt:

Partifontingent	16,000.00
Fra Arb. sagl. landsorganisation til agitation	1,500.00
Salg av brochurer	1,000.00
Av beholdningen	3,500.00

Utgift:

Det internationale bureau og interparlamentariske kom- mission (2 aar)	375.00
Landsmote i Stavanger	2,200.00
Komitearbeide	400.00
Repræsentation (Scandinavisk kongres)	1,200.00
Arbeiderbevægelsens arkiv	700.00
Arbeiderpartiets kvindeforbund til sit kontor	500.00
Stipendiebidrag	250.00
Inventar og flytning	500.00
Husleie, lys og rengjøring	700.00
Porto og kontorfjaker	500.00
Trykflaker og beretninger	600.00
Trykning av brochurer	800.00
Lønniger:	
M. Nilsen	1,000.00
R. Arnejen	1,800.00
Martha Johnsrud	1,440.00
Viserguarbeide	180.00
	<hr/>
	4,420.00
Aviser	150.00
Telefon, revisjon og assurance	150.00
Likfældige utgifter (urne til dr. Nilsens aise)	175.00
Agitation og valgarbeide	8,380.00
	<hr/>
	22,000.00
	<hr/>
	22,000.00

Kristiania	havnvæsens arbejderforening	60	60	9.00	56	56	8.40	56	56	8.40	56	56	8.40	34.20
—	klinker- og differforening	95	95	14.25	101	101	15.15	101	101	15.15	101	101	15.15	59.70
—	fomm. iyskehustunft. f. (indm. 1/4 11)				29	29	4.35	29	29	4.35	29	29	4.35	13.05
—	lagerarbejderes forening	11	11	1.65	11	11	1.65	12	12	1.80	12	12	1.80	6.90
—	løstearbejderes —	165	165	24.75	165	165	24.75	165	165	24.75	165	165	24.75	99.00
—	pølsemakerstv. —	5	65	70	10.25	5	65	70	10.25	5	65	70	10.25	41.00
—	og omegn's jernbanearb. forening		20	20	3.00		20	20	3.00		20	20	3.00	13.80
—	renovationsarb. for. (indm. 1/5 11)							120	120	18.00		150	150	22.50
—	fomm. renholdsverksarb. forening													40.50
—	(overgaat til Renovationsarb. for.)		63	63	9.45		56	56	8.40					17.85
—	rebflagerarb. forening	10	20	30	4.00	9	11	20	2.55	8	5	13	1.55	7
—	ielvdrivende møbelsnekkeres forening						13	13	1.95		10	10	1.50	10
—	skibs- og modelsnikkeres fagforening		60	60	9.00		70	70	10.50		70	70	10.50	40.50
—	tapetferer- og dekoratørforening		100	100	15.00		100	100	15.00		100	100	15.00	110
—	transportarbejderforening		70	70	10.50		65	65	9.75		60	60	9.00	52
—	vandvæsensarb. forening		38	38	5.70		39	39	5.85		38	38	5.70	38
—	fomm. renholdsv. haandwerkerfor.		15	15	2.25		15	15	2.25		15	15	2.25	15
Kurbmaernes forening			36	36	5.40		36	36	5.40		40	40	6.00	26
Lilleborgs arbejderforening		5	50	55	8.00	4	49	53	7.75	2	51	53	7.85	51
Maleripendenes forening			250	250	37.50		250	250	37.50		250	250	37.50	300
Mekanikernes forening			600	600	90.00		600	600	90.00		600	600	90.00	600
Metalarbejdernes forening			183	183	27.45		183	183	27.45		184	184	27.60	190
Modelsnikkeres —			85	85	12.75		85	85	12.75		80	80	12.00	80
Murarbejdernes —			225	225	33.75		225	225	33.75		270	270	40.50	270
Murernes Union			350	350	52.50		350	350	52.50		350	350	52.50	350
Møbelsnekkeres forening			320	320	48.00		320	320	48.00		330	330	49.50	370
Nydalens mandl. arbejderforening			70	70	10.50		70	70	10.50		70	70	10.50	70
Oslo sociald. ungdomslag		20	20	40	5.00	20	20	40	5.00	20	20	40	5.00	20
Piano- og orgelarb. forening			71	71	10.65		80	80	12.00		70	70	10.50	83
Platarbejdernes —			625	625	93.75		625	625	93.75		625	625	93.75	625
Postfunktionærens socialistlag			35	35	5.25		35	35	5.25		35	35	5.25	35
Rørslaggerarbejdernes forening			150	150	22.50		150	150	22.50		150	150	22.50	150
Sadelmaernes —			60	60	9.00		60	60	9.00		60	60	9.00	60
Sagenes arbejderjamfund.			120	120	18.00		120	120	18.00		120	120	18.00	120
Sagenes soc. dem. ungdomslag		7	9	16	2.05	7	4	11	1.30	8	7	15	1.85	8
Seildriftsfabrikfens arbejderforening		30	100	130	18.00	18	116	134	19.20	18	89	107	15.15	22
Skibstømmermændenes forening			70	70	10.50		70	70	10.50		70	70	10.50	70
Skofabrikarbejdernes —		101	294	395	54.20	95	261	356	48.65	125	225	350	46.25	112
Skoforarbejdernes —			160	160	24.00		160	160	24.00		160	160	24.00	160
Skrue- og uaglearb. —			140	140	21.00		140	140	21.00		140	140	21.00	145
Skrædderpendenes —			180	180	27.00		180	180	27.00		180	180	27.00	180
Smedenes —			450	450	67.50		450	450	67.50		450	450	67.50	450
Soc. afh. gruppe „Markus Thrane“		10	40	50	7.00	10	40	50	7.00	10	40	50	7.00	40
Sozialisten-klub „Vorwärts“			25	25	3.75		25	25	3.75		25	25	3.75	25
Sporbognsreparatørens forening			64	64	9.60		62	62	9.30		68	68	10.20	68

Overføres 1707 9707 11414 1626.75 1645 9286 10931 1557.40 1751 9383 11134 1582.55 1809 9960 11769 1674.90 6441.60

(Fortf.)

Foreninger	1. f. Quartal				2. f. Quartal				3. f. Quartal				4. f. Quartal				Kon- tingent i året	
	Medlemmer			Beløb	Medlemmer			Beløb	Medlemmer			Beløb	Medlemmer			Beløb		
	Kv.	M.	Salt		Kv.	M.	Salt		Kv.	M.	Salt		Kv.	M.	Salt			
Overtørt	1707	9707	11 414	1626.75	1645	9286	10 931	1557.40	1751	9383	11 134	1582.55	1809	9960	11 769	1674.90	6441.60	
Sporveistjenestens sociald. forening		15	15	2.25		45	45	6.75		65	65	9.75		80	80	12.00	35.25	
Stenhuggernes		45	45	6.75		200	200	30.00		200	200	30.00		200	200	30.00	120.00	
Sten-, jord- og cementarbejdernes		200	200	30.00		131	131	19.65									19.65	
Støperiarbejdernes		40	35	75	9.25	35	40	75	9.50	25	40	65	8.50	20	40	60	8.00	35.25
Sukkerarbejdernes		25	25	50	6.25	25	25	50	6.25	25	25	50	6.25	50	55	105	13.25	32.00
Soc.-dem. ungdomslag „Fremover“		20	20	3.00		20	20	3.00		20	20	3.00		20	20	3.00	12.00	
Sjofotilveendernes forening		200	200	30.00		200	200	30.00		200	200	30.00		200	200	30.00	120.00	
Statistikarbejdernes forening		78	76	11.40		70	70	10.50		70	70	10.50		30	30	4.50	36.90	
Spiserarbejdernes forening		110	110	16.50		110	110	16.50		110	110	16.50		110	110	16.50	66.00	
Telefonarbejdernes		227	167	394	47.75	122	142	264	33.50	70	141	211	28.15	62	138	200	26.90	136.30
Tobaksarbejdernes		300	300	45.00		300	300	45.00		400	400	60.00		400	400	60.00	210.00	
Tømrernes fagforening		10	10	1.50		10	10	1.50		10	10	1.50		10	10	1.50	6.00	
Trædeleines fagforening		61	61	9.15		58	58	8.70		53	53	7.95		57	57	8.55	34.35	
Veivæsenets arbejderforening		55	25	80	9.25	55	25	80	9.25	55	25	80	9.25	55	25	80	9.25	37.00
Veien bomulds- og væveris arb. foren.		154	366	520	70.30	128	324	452	61.40	109	286	395	53.80	59	181	240	33.05	218.55
Vibrnggerarbejdernes forening																		
Tilfammen	2208	11493	13701	1944.75	2010	10855	12865	1829.25	2035	11028	13063	1857.70	2055	11506	13561	1931.40	7563.10	
Utenfor Kristiania:																		
Valefjunds arbejderparti		150	150	15.00		150	150	15.00		150	150	15.00		30	186	216	20.10	65.10
Akershus amts arbejderparti	180	900	1080	99.00	180	910	1090	100.00	200	930	1130	103.00	260	950	1210	108.00	410.00	
Bergens arbejderparti	81	1521	1602	156.15	117	1495	1612	155.35	120	1541	1661	160.10	180	1556	1736	164.60	636.20	
Bodo socialdemokratiske forening	1	20	21	2.05	1	20	21	2.05	1	20	21	2.05	1	20	21	2.05	8.20	
Bratsberg amts arbejderparti	70	870	940	90.50	70	870	940	90.50	70	870	940	90.50	50	1000	1050	102.50	374.00	
Buskerud	130	1176	1306	124.10	236	1291	1527	140.90	140	1110	1250	118.00	159	1291	1450	137.05	520.05	
Brunla freds arbejderparti (indm. 1/6 11)										30	30	3.00		30	30	3.00	6.00	
Drammens arbejderparti	75	1000	1075	103.75	75	1000	1075	103.75	100	1100	1200	115.00	100	1100	1200	115.00	437.50	
Drøbak arb. og soc.-dem. forening	8	40	48	4.40	8	40	48	4.40	8	40	48	4.40	8	37	45	4.10	17.30	
Fredrikshalds arbejderparti	25	47	72	5.95	25	117	142	12.95	25	153	178	16.55	25	153	178	16.55	52.00	
Fredrikstad arb. parti	84	560	644	60.20	87	542	629	58.55	82	489	571	53.00	78	506	584	54.50	226.25	
Gjøvik socialdemokratiske forening		25	25	2.50		25	25	2.50		25	25	2.50		25	25	2.50	10.00	
Grna arbejderforening		15	15	1.50		10	10	1.00		10	10	1.00		10	10	1.00	4.50	
Gumar arbejderparti	70	329	399	36.40	57	263	320	29.15	56	257	313	28.50	56	286	342	31.40	125.45	

Det tyvende aarhundrede 1911.

Nu tidskriftets regnikap for 1911 fremgaar folgende:

Indtægt:	Utgift:
Beholdning fr. 33.90	Reit paa trykning 1910. fr. 275.00
Kontingent og løssalg. . . 2436.71	Trykning 1911, 6 nr. . . 1096.50
Annoncer = 205.40	Redaktørens løn 400.00
	Honorar for artikler 531.00
	Klicheer 29.50
	Porto og fragt 95.30
	Trykfaier, prov. m. v. 80.35
	Stasiebeholdn. 31. decbr. . . 168.36
<u>Nr. 2676.01</u>	<u>Nr. 2676.01</u>

(Nu kassabeholdningen er midlertidig utlagt for redaktøren til telefon fr. 132.00.)

Bed aarets utgang har tidskriftet

en gjæld for trykning (4. nr.) fr. 675.00, samt for endel klicheer. Endel annoncer (fr. 46.50) og løssalg er uteftaaende.

Bernhard Hansens fond.

Som meddelt i beretningen for 1907 blev der i samme aar indsamlet endel penge blandt partiforeninger for at faa reist en bauta paa Bernh. Hansens grav. Efter at utgifterne hermed var dækket var der i behold et beløb af fr. 247.15, og centralstyret har senere benyttet dette til at støtte trængende partifæller under jngdom, ar-

beidsledighed eller til reisevenger for utlændinge.

Til fondet er der i de senere aar blit indbetalt endel penger, jaaledes blev det tiloversblevne ved indsamlingen til Marcus Thranes mindesmerke bevilget til fondet og ved utgangen av 1911 var der i behold fr. 86.98. — Vi skal her gi en oversigt over regnikapet:

Beholdning september 1907 fr. 247.15	
Overflud ved partiets fest 20/2 1910 = 127.55	
Rottat gennem Arbeidernes faglige landsorganisation = 25.00	
Bankrente 1907—1910 = 23.00	
Rottat fra Lardik ved Jeppejen = 13.50	
Rottat fra komiteen for M. Thranes mindesmerke (+ renter 21.89) = 107.18	
	<u>Nr. 543.38</u>
Utbetalt bidrag til 21 inden- og utenlandste partifæller ialt = 456.40	
Beholdning pr. 1/1 1912 fr. 86.98	

Saa vel Det tyvende aarhundredes regnikap som regnikapet for Bernh. Hansens fond er gennemgaaet og god-

fjendt av partiets revisorer, Regnell og Petterjen.

